लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण

आर्थिक वर्ष
२०७८/२०७९

सरुमारानी गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, प्यूठान, लुम्बिनी प्रदेश

विषय सूची

परिचय खण्ड १

१. पृष्ठभूमि १

२. अध्ययनको महत्व २

३. लैससास परीक्षणको उद्देश्यहरु ३

४. लैससास परीक्षणले समेटने क्षेत्रहरु ३

५. लैससास परीक्षणको विधि र तरिका ४

६. लैससास परीक्षणका सहभागीहरु ५

तथ्याँङ्क प्रस्तुतिकरण ६

७. तथ्यांक प्रस्तुतीकरण तथा ब्याख्या ६

विश्लेषण खण्ड ८

८. लैससास परीक्षण विश्लेषण औजारहरु ८

९. तथ्याङ्कको तुलनात्मक अध्ययन तथा विश्लेषण ८

मुख्य उपलब्धि १०

१०. लैससास परीक्षण विधिबाट देखिएका लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था १०

१०.१ परीक्षण पश्चात् प्रमुख सूचकहरुले प्राप्त गरेका अंकहरुको लेखाजोखा १०

१०.२. लैङ्गिक परीक्षणमा मूल सूचकको नतिजाको माकुरे जालो ११

११. गाउँपालिकामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका सवल पक्ष र सुधार गर्नपर्ने पक्षहरु १३

१२. लैससास विकास कार्ययोजना १७

निष्कर्ष २०

सुझावहरु २०

अनुसुचिहरु २१

अनुसूची १: कार्यशालाको उपस्थिती तथा निर्णयहरु २१

अनुसूची २: विश्लेषण गरिएका डकुमेण्टहरु तथा प्रस्तुतीकरण २४

अनुसूची ३: परीक्षणका फोटोहरु २४

अनुसूची: ४ .... २७

लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको मूल्याङ्कनका सूचक र मापनका अवस्थाहरू २७

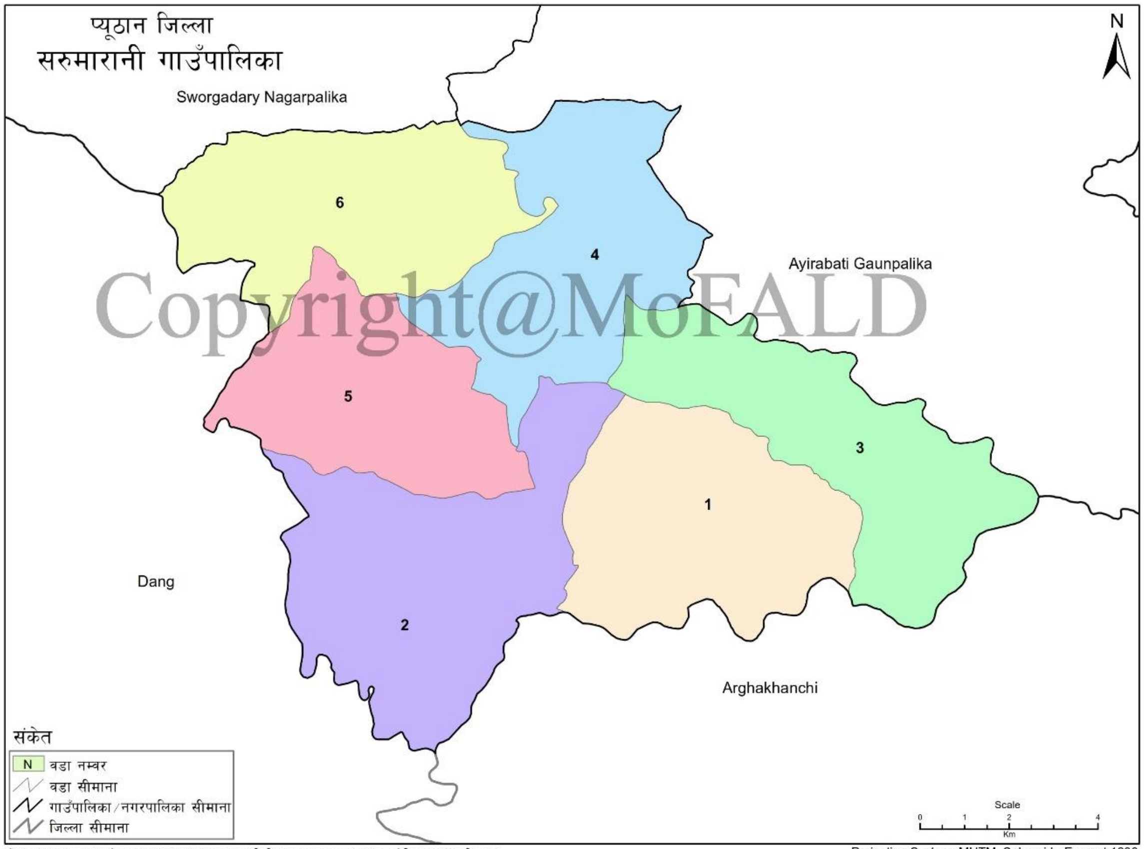

Copyright@MoFALD

स्रोत: स्थलरुप नक्सा (स्केल १:२५००० / १:५००००), नापी विभाग र जनगणना २०६८, केन्द्रिय तथ्यांक विभाग
तयार पार्ने: गाउँपालिका, नगरपालिका तथा विशेष, संरक्षित वा स्वायत्त क्षेत्रको संख्या तथा सीमाना निर्धारण आयोग

Projection System: MUTM, Spheroid - Everest 1830
LLRC, 2016

परिचय खण्ड

१. पृष्ठभूमि

क) गाउँपालिकाको परिचय

प्यूठान जिल्लाको सदरमुकाम देखि १७ कोष दक्षिणमा महाभारत श्रृखलाको तल्लो भागमा भित्री मधेश र चुरे पहाडि क्षेत्रमा यो सरुमारानी गाउँपालिका अवस्थित रहेको छ। धार्मिक हिसावले महत्त्वपूर्ण मानिने स्वर्गद्धारी जाने प्रवेशद्धारको रुपमा यो गाउँपालिका रहेको छ। पूर्व–पश्चिम राजमार्ग अन्तर्गत दाङ्गको भालुवाङ्गबाट ८ कि.मी. उत्तर तिर यस गाउँपालिकाको सिमारम्भ हुन्छ। यो गाउँपालिका साविक बाङ्गेसाल, हंसपुर, ढङ्गेगढी गाविस पुरै र तिराम गाविसको वडा नं.५देखि९ र धुवाङ गाविसको वडा नं.७ र ८ गाभिएर हाल ६ वटा वडा बनेको छ भने यसको केन्द्र साविक ढुङ्गेगढी गाविसको बड्डाँडा र हालको ०४ नं वडामा रहेको छ। यस गाउँपालिकाको नामाकरण यहाँ रहेको भौगोलिक सबैभन्दा अग्लो पहाड सरुमारानीबाट रहेको हो , यो पहाड साविकको ढुंगेगढि र तिराम गाविसमा हालको सरुमारानी वडा नं ०४ , ०५ र ०६ को सिमानामा पर्दछ , सरुमारानी पहाडको नाम कसरी रहयो भन्ने विषयमा बाइसे चौविसे राज्यको समयमा त्यस ठाउँ कि रानी अग्लो पडाडको टुप्पा अर्थात शिरमा गएर नेपालको दक्षिणी तराई तथा भारतको मनोरम दृश्य हेर्न जानेहुदाँ त्यहाका जनताले शिरमा रानी गएकी छन् अर्थात शिरमा रानी शिरमा रानी भन्दा भन्दै अपभ्रंश भएर सरुमारानी नाम रहन गएको जनविश्वास रहेको छ। पूर्वमा प्यूठान जिल्लाको ऐरावती गाउँपालिका र अर्घाखाँचि जिल्लाको सितगंगा नगरपालिका, पश्चिममा दाङ्ग जिल्लाको बंगलाचुली गाउँपालिका, उत्तरमा प्यूठानको ऐरावती गाउँपालिका र माण्डवी गाउँपालिका र दक्षिणमा दाङ्ग जिल्लाको राप्ती गाउँपालिका र अर्घाखाँची जिल्लाको सितगंगा नगरपालिका पर्दछ। चुरे पर्वतको काख र चुरे पर्वतदेखि उत्तर र माहाभारत श्रृखला देखि दक्षिणमा अवस्थित रहेको छ। मोक्ष प्राप्तीको लागी पवित्र स्थल मानीने ऐरावति नजिकै मिसिने राप्ती नदी यहाँको जल श्रोतको प्रमुख श्रोत को रुपमा रहेको छ। यस नदिमा बहुचर्चित नौमुरे बहुउद्देश्यीय जलविद्युत आयोजना पनि यो गाँउपालिका बासिको सपना रहेको छ। यो नदि स्नान तिर्थको लागी भारतको गंगा नदी जस्तै पवित्र स्थलको रुपमा मानिन्छ। यो नदिको किनारमा रहेका वडा नं ०१ र ०२ को उर्वर भूमीमा सिंचाईको संभावना रहेको छ। यस क्षेत्रमा अत्याधिक सालको वनजंगल रहेको छ। यहाँको जंगलमा चितुवा, रतुवा, घोरल, बँदेल, दुम्सी, बाँदर ,खरायो आदी जनावर पाईन्छन भने मयूर , कालिज, चाखुरा, तित्रो लगायतका पंछिहरु पाईन्छन। यहाँका धार्मिक तथा ऐतिहासिक धरोहरहरु जस्तै ऐरावती, झक्रीदमार ,छहरे ,बराहथान, हंसपुर खड्ग भगवती मन्दीर ,सरुमारानी मंदिर ,गढिदरवार रानी कुवा ,मनोरम सरुमारानी पहाड आदी रहेका छन। यहाँको मूख्य जातजातीहरु मगर , दलित समुदाय , क्षेत्री ,ब्रहामण, मुसलमान, कुमाल,धामी ,राउत,गुरुङ ,नेवार ,कुसुन्डा रहेका छन। यहाँको मुख्य भाषामा नेपाली भाषा रहेको भएपनि मगर भाषा ,मुस्लिम भाष र गुरुङ भाषा पनि बोल्ने गरेको पाईन्छ। यहाँका मुख्य पर्वहरु तिज , दशै , तिहार ,ईद ,तमुल्होसार ,माघे संक्रान्ति ,जनै पूर्णीमा रहेको र उक्त पर्वहरुमा विभिन्न ठाँउहरुमा मेलाहरु लाग्न गर्दछन्। यहाँको मुख्य धर्म हिन्दु रहेको छ भने मुस्लिम, बौद्ध र क्रिश्चीयन धर्म पनि मानिने गरेको पाईन्छ। राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार प्यूठान जिल्लाको जम्मा जनसंख्या २,३२,०१९ [पुरुष १०४१३२ महिला : १२७८८७] तथा प्रतिशतमा हेर्दा पुरुष ४४.९ % , महिला ५५.१ % रहेको छ त्यस्तै यस गाउँपालिकाको जम्मा जनसंख्या १९७८३ [पुरुष :८८३२ महिला १०९५१] तथा प्रतिशतमा पुरुष ४४.६ % महिला ५५.४ % जनघनत्व १२५/वर्ग किमी रहेको छ भने घरधुरी ४४५३ ,साक्षरता दर ७९.१ % [पुरुष ८७ % महिला साक्षरता ७३ % रहेको छ।

ख) अध्ययनको पृष्ठभूमि

संविधानको धारा १७ ले सवै नागरिकलाई स्वतन्त्रताको हक प्रदान गरेको छ भने धारा १८ ले समानताको हक व्यवस्था गरि प्रत्येक नागरिक कानूनको दृष्टिमा सवै समान हुने तथा कसैलाई पनि कानूनको समान संरक्षणबाट बञ्चित नगरिने भन्ने व्यवस्था गरेको छ। सामान्य कानूनको प्रयोगमा उत्पत्ति, धर्म वर्ण, जात, जाति, लिंग, शारीरिक अवस्था, अपांगता, स्वास्थ्य स्थिति, बैबाहिक स्थिति, गर्भावस्था, आर्थिक अवस्था, भाषा वा क्षेत्र बैचारिक आस्था वा यस्तै अन्य कुनै आधारमा भेदभाव गर्न पाइने छैन्। त्यस्तै संविधानको समानताको हक सम्वन्धी व्यवस्थामा सामाजिक र साँस्कृतिक रुपले पछाडि परेका समूदाय समेतको संरक्षण, सशक्तिकरण वा विकासको लागि विशेष प्रावधानहरूको व्यवस्था गरिएको छ। त्यस्तै सामाजिक न्याय सम्वन्धी हकले राज्यका हरेक सरकारमा समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्वको सिद्धान्तको आधारमा जनताको सहभागीताको अधिकार स्थापित गरिएको छ। धारा २४ मा छुवाछुत तथा भेदभाव विरुद्धको हक, धारा २९ मा शोषण

विरुद्धको हक, धारा ३८ मा महिलाको हक, धारा ३९ मा बालबालिको हक, धारा ४० मा दलितको हक, धारा ४१ मा जेष्ठ नागरिकको हक, धारा ४२ मा सामाजिक न्यायको हक र धारा ४३ मा सामाजिक सुरक्षाको हक प्रदान गरी प्रत्येक व्यक्तिको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको लागि संविधानमा नै विशेष व्यवस्था गरेको पाइन्छ। यसप्रकार संविधानको मौलिक हकको प्रावधानलाई विश्लेषण गर्दा अन्य लोकतान्त्रिक मुलुकहरूले व्यवस्था गर्न नसकेका नागरिकका अधिकारहरूलाई नेपालको संविधानले समेटन सफल भएको विश्वास गरिएको छ्

स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ मा लैङ्गिक समानता तथा सामजिक समावेशीकरण (लैससास) सम्बन्धी ब्यवस्था प्रस्तावनामानै उल्लेख गरिएको छ। यसका अलवा दफा ११ को गाऊँपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकारको उपदफा २ (त) मा जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र अशक्तहरुको व्यवस्थापनको जिम्मेवारी अन्तरगत बिभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने अधिकार प्रदान गरेको छ भने दफा २४ उपदफा (२) मा स्थानिय तहले योजना तर्जुमा गर्दा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकारको नीति, लक्ष्य, उदेश्य समयसिमा र प्रकृयासँग अनुकुल हुनेगरी सुशासन, वाताबरणमैत्री, बालमैत्री, जलवायु परिवर्तन अनुकुल, विपत् व्यवस्थापन, लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण अन्तरसम्बन्धित विषयलाई ध्यान दिनुपर्ने व्यवस्था उल्लेख गरिएको छ। यसैगरि सोही दफाको उपदफा (३) गाऊँपालिकाहरुले आफ्ना योजना, नीति तथा बजेट तर्जुमा गर्दा महिला बालबालिका तथा पिछडिएका बर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण अभिवृद्धि हुने खालका योजना तथा कार्यक्रमहरुलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ भनि उल्लेख गरेको छ।

संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले तयार गरेको लैससास परीक्षण दिग्दर्शन २०७८ ले स्थानिय तह अन्तगत लैंगिक तथा सामाजिक विकास सम्बन्धमा सैद्दान्तीक तथा व्यवहारीक ज्ञान दिलाई संविधानको मर्म र भावना अनुरूप, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय कानुन, लक्ष्य तथा प्रतिबद्दताहरुलाई स्थानियकरण गरि स्थानिय सरकारले नीति, कानुन, योजना कार्यक्रमलाई लैससास संवेदनशील तथा उत्तरदायी बनाउने महिला तथा सामाजिक रुपमा पिछडिएका समुदायको सशक्तिकरण र अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गर्नु पर्नेछ। साथै विकास प्रकृयामा लैससास का मुद्दाहरुलाई समावेशी गर्ने र विकासका कार्यक्रमको लाभ प्राप्तिमा समतामुलक तथा न्यायोचित अवसर सुनिश्चित गराउनका लागि यही कार्यविधिलाई अनुरूप लैंङ्गिक बिभेदको अन्त्य गरि आर्थिक समानता, समृद्दि र सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्ने तथा समानुपातिक, समावेशी तथा सहभागितामूलक सिद्दान्तमा आधारित समतामूलक सामाजको निर्माण गर्नको लागि संघीय संरचना अन्तरगत बनेका स्थानीय तह तथा निकायहरूले आ आफ्नो नीति तथा कार्यक्रमहरूमा लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट तथा लैससास परीक्षण प्रणालीलाई आन्तरिकरण गर्दै यसलाई निरन्तर गर्ने क्रममा यस वर्ष पनि यस सरुमारानी गाउँपालिका प्यूठानले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गरेको छ।

२. अध्ययनको महत्व

सरुमारानी गाउँपालिकाले महिला,जनजाती, आदिबासी, दलित, सामाजिक, आर्थिक रूपमा पछाडी परेको वर्ग तथा समुदायको सहभागितालाई बढाएर विकासको प्रक्रियालाई संस्थागत गर्ने पक्षमा जोड दिएको छ। आफ्नो क्षेत्रको विकासको लागि साधनहरूको परिचालन, बाँडफाँड कार्यान्वयन र त्यसबाट प्राप्त प्रतिफलको उपभोगमा यस परीक्षणले सामाजिक समानता आउने उद्धेश्य राखेको छ। संस्थाको कार्यलाई बढी प्रभावकारी बनाउन संस्थामा लैंङ्गिक स्थितिको पहिचान र योजनाबद्ध तवरबाट लैंङ्गिक उत्तरदायी विकास प्रकृयालाई संस्थागत गर्न लैंङ्गिक बजेट र लै.स. सा.स परीक्षण गर्न आवश्यक ठानेको छ। लै.स.सा.स परीक्षण प्रकृया आफैमा एउटा सहभागितामुलक स्व–मुल्याङ्कन भएकोले कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरूको व्याक्तिगत तथा संस्थागत कृयाकलापहरूलाई लै.स.सा.स को क्षेत्रमा काम गर्न उत्साह जगाँउछ। साथै यस प्रकृयामा संलग्न कर्मचारीहरूलाई लैंङ्गिक पक्षमा उत्तरदायी हुने तर्फ पनि उन्मुख गराउँदछ। यस प्रकृयाले स्थानीय तहको लैङ्गिक मूलप्रवाहीकरण तथा महिला सशक्तिकरण सम्बन्धी कार्यक्रममा प्रभावकारिता बढाउन र संस्थागत अपनत्वको भावना जर्गेना गर्न पनि सघाउ पु–याउदछ। परीक्षणद्धारा कार्यक्रम तथा बजेटको विश्लेषण गरी आगामी वर्षको कार्यक्रम तथा बजेटलाई लैससासको दृष्टिकोणबाट तय गर्न तथा वजेट छुट्टयाउन समेत मद्धत पुर्याउदछ। लैससास परीक्षणको देहाय अनुसारको महत्व रहेको छ।

क) संविधानद्वारा प्रदत्त हकहरुको कार्यान्वयन गर्न तथा समानुपातिक समावेशीताका आधारमा राज्यका सबै संरचनाका महिला,बालबालिका, दलित, आदिवासी, जनजाति मधेशी, मजदुर किसान,अपाङ्गता भएका व्यक्ति,पिछडिएका वर्ग सबैलाई सहभागी गराउन संवैधानिक व्यवस्था गरिएको परिदृश्यमा सामाजिक विविधता बीचको असमानता, सामाजिक वञ्चितिकरणका कारण सामाजिक समूहको विकास सूचकहरुमा भएको कमजोर अवस्था र सामाजिक, आर्थिक तथा प्रशासनिक क्षेत्रमा रहेको पहुँचको अन्तरलाई न्युन गर्न उपायहरु पहिचान गर्ने।

ख) नेपाल सरकारले लैससास मुद्दाहरुलाई नीतिगत तथा कानुनी सुधार गर्दै अग्रता दिईरहेको सन्दर्भमा यस सरुमारानी गाउँपालिकाले समेत यस विषयलाई प्राथमिकतामा राख्नु पर्दछ । गाउँपालिकाले लैससासको अवधारणलाई आफ्ना नीति, योजना तथा कार्यक्रम र बजेटमा मुलप्रबाहीकरण गर्नुपर्ने देखिएको छ । यसको सुनिश्चितताका लागी पालिकाले निरन्तर रुपमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गर्नु पर्दछ।

३. लैससास परीक्षणको उद्देश्यहरु

लैससास मार्फत स्थानीय सरकारको संस्थागत संरचना र कार्यक्रमहरूमा महिला र सीमान्तकृत समूहहरूलाई समावेश गरी लैगिंक समानता र सवै जातजातीको अर्थपूर्ण सहभागिता गराई लैंगिक अन्तरहरूको प्रभावलाई सम्बोधन गर्दै लैंगिक मूलप्रबाहिकरण र सशक्तिकरण गर्दै लाने

- महिला र सीमान्तकृत समूहहरूलाई समावेश गरी उनीहरूको योजनाबद्ध रुपमा व्यक्तिगत र सामूहिक क्षमता अभिबृद्धि गरी स्थानीय तहको विकास प्रकृयामा निर्णायक तथा अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गरी आर्थिक तथा सामाजिक सशक्तिकरण गर्ने।
- समावेशीकरणको लक्ष्यलाई स्थानीय तहको संरचना र कार्य योजनामा स्थान दिने।

४. लैससास परीक्षणले समेटने क्षेत्रहरु

स्थानीय तह लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको परीक्षणको दिग्दर्शन २०७८ मा संस्थागत लेखाजोखाको लागि प्रयोग गरिने सूचकहरुमा स्थानीय सरकारको नीतिमा लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी विकास, लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी उत्तरदायी कार्यक्रम, आन्तरिक संरचना र मानव संसाधन, सम्बन्ध विस्तार तथा नेपाल सरकारका प्रतिवध्दताहरू गरी प्रमुख पाँचवटा विषय क्षेत्र समावेश गरिएको छ। परीक्षणका लागि सूचकको रुपमा नीति, कानून, योजना, संस्थागत व्यवस्था, मानव संसाधन तथा क्षमता विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन तथा उत्तरदायित्व गरी पाँचबटा शीर्षकहरु भित्र विभिन्न २२ वटा उपशीर्षकहरू राखिएका छन् ।यस सरुमारानी गाउँपालिकाले पनि निम्न ५ वटा मुल शीर्षक र २२ उप शीर्षकमा रहेर लैससास परीक्षण गरिएको छ जुन निम्न रहेका छन्।

१. नीति,कानुन तथा योजना

१.१ नीति कानुनमा समावेशिता, सहभागिता

१.२ योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन

१.३ बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन

२. संस्थागत व्यवस्था

२.१ कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधीत्व

२.२ कार्यप्रणाली समाबेशी

२.३ समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व

२.४ वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशीता

२.५ तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापन

३. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास

३.१ मानव संसाधन तथा क्षमता विकास

३.२ अनौपचारीक मुल्य, मान्यता र कुसंस्कार विरुद्द जनचेतना

३.३ कानुनी साक्षरता

३.४ विपत् व्यवस्थापनमा समावेशिता

४. सेवा प्रवाह

४.१ पूर्वाधार विकास

४.२ प्रजनन् स्वास्थ्य

४.३ शिक्षा कार्यक्रम

४.४ खानेपानी तथा सरसफाई

४.५ स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन

५. सुशासन तथा उत्तरदायीत्व

५.१ सुशासन

५.२ उत्तरदायीत्व र जवाफदेहिता

५.३ सूचना तथा संचार

५.४ अनुगमन तथा मुल्याङ्कन

५.५ समन्वय र सम्बन्ध विस्तार

५. लैससास परीक्षणको विधि र तरिका

- ✓ गाउँपालिकाको ऐन, निर्देशिका तथा कार्यविधि लगायतका दस्तावेजहरूको अध्ययन
- ✓ गाउँपालिकाको नीति,कार्यक्रम, बजेट आदिको अध्ययन तथा विश्लेषण
- ✓ वार्षिक योजनाको अध्ययन
- ✓ वार्षिक प्रगति समिक्षा प्रतिवेदनको अध्ययन
- ✓ मूख्य व्यक्तिहरू (प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, योजना तथा प्रशासन शाखा प्रमुख, अध्यक्ष, उपाध्यक्ष,वडा अध्यक्ष र विषयगत शाखाका प्रमुखहरू) संग सूचना संकलनको लागि छलफल तथा अन्तरवार्ता
- ✓ लक्षित वर्गसंग समूहगत छलफल

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दुई चरणमा विभाजन गरी देहाय अनुसार सम्पन्न गरियो।

५.१ तयारी चरण

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका लागि लैससास कार्यान्वयन समितिको वैठक बस्ने, लैससास परीक्षणको लागि सहभागीहरू तोक्ने, लैससास कार्यशाला गोष्ठी संचालन/परीक्षणको लागी मिति २०७९ चैत्र २० गतेका दिन प्रशासन शाखा प्रमुख श्री लक्ष्मण संग समन्वय गरी अध्यक्ष झग बहादुर विश्वकर्मा को अध्यक्ष्यतामा, प्रशासकीय अधिकृत देवीराम पाठक रहने गरि ७ सदस्सीय लैससास परीक्षण

कार्यान्वयन कार्यदल गठन र शाखा प्रमुखहरु समेत रहने गरि परीक्षण सहजीकरण समिति गठन गरि कार्यशालाको मिति र प्रकृयाको निर्णय गरियो। साथै उक्त कार्यदल र लैससास परीक्षण विज्ञले गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम आदिको योजना तथा अन्य दस्तावेजहरुको पुनारवलोकन गरि प्रारम्भिक प्रतिवेदन तय गरिएको थियो।

५.२ कार्यान्वयन चरण

लैससास परीक्षण कार्य नितान्त संस्थाको स्व–लेखाजोखा कार्यक्रम भएको हुनाले संस्थाका सम्पूर्ण कर्मचारी पदाधिकारीहरु र सम्बन्धित सरोकारवालाहरुलाई लैससासको अवधारण र लैससास परीक्षणको महत्व बारे प्रष्ट पारिएको थियो। लैससास परीक्षणमा सबै सहभागिलाई ५ समुहमा बिभाजन गरि प्रत्येक समुहलाई एउटा एउटा मुल शीर्षकमा छलफल गर्न लगाई प्राप्त नतिजालाई पुन ठुलो समुहमा छलफल गराई

अंक भार निर्धारण गरियो। यसरी नै सबै ५ वटा नै मुल विषयको १०० वटा प्रश्नमा छलफल गरि जम्मा प्राप्त अंक निर्धारण गरियो। प्राप्त भएका नतिजालाई माकुरोको जालो र स्तम्भ चित्रमा प्रस्तुत गरि स्व मुल्याङ्कन गरिएको थियो। सहभागिताद्धारा प्रत्येक विषय क्षेत्रको सवल पक्ष,कमजोर पक्ष, अवसर र चुनौतिको सामुहिक आङ्कलन गरि र अन्तत सुधार गर्नु पर्ने पक्षको कार्य योजना समेत तयार गरियो।

६. लैससास परीक्षणका सहभागीहरु

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण नितान्त अन्तिरिक स्व–लेखाजेखा कार्यक्रम भएकोले गाउँपालिका अध्यक्ष र उपाध्यक्ष, वडा अध्यक्ष साथै अन्य पदाधिकारीहरु र सम्पूर्णविषयगत शाखाको प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरुको उपस्थितीमा गोष्ठी संचालन भएको थियो।

सामाजिक समावेशीकरण													**जम्मा**			
जनप्रतिनिधि			**कर्मचारी**			**बक्षेठ**	**जनजाति पहाड/तराई**	**दलित पहाड/तराई**	**मधेशी**	**मुस्लिम**	**अन्य**	**अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु**	**हिमाल**	**पहाड**	**तराई**	**जम्मा**
म	**पु**	**अन्य**	**म**	**पु**	**अन्य**											
७	९	-	३	१६	-	२०	९	५	-	१	-	-	-	३५	-	३५

तथ्याँङ्क प्रस्तुतिकरण

७. तथ्यांक प्रस्तुतीकरण तथा ब्याख्या

क) मुख्य सूचकका प्राप्त गरेका अंक

क्र.स.	सूचक र उप- सूचकहरु	पूर्णाङ्क	कुल प्राप्ताङ्क
१	१.१.१ – १.१.८, १.२.१ – १.२.८, १.३.१ – १.३.४	२०	९ .५
२	२.१.१ – २.१.४, २.२.१ – २.२.४, २.३.१ – २.३.४, २.४.१ – २.४.४, २.५.१ – २.५.४	२०	१३.५
३	३.१.१ – ३.१.८, ३.२.१ – ३.२.४, ३.३.१ – ३.३.४, ३.४.१ – ३.४.४	२०	११ .५
४	४.१.१ – ४.१.४, ४.२.१ – ४.२.४, ४.३.१ – ४.३.४, ४.४.१ – ४.४.४, ४.५.१ – ४.५.४	२०	१२.५
५	५.१.१ – ५.१.४, ५.२.१ – ५.२.४, ५.३.१ –५.३.४, ५.४.१ –५.४.४, ५.५.१ –५.५.४	२०	१३
	जम्मा	१००	६०

ख) उप सूचकले प्राप्त गरेका अंक

क्र.स	मुख्य सूचक	कुल अंक	प्राप्तांक	क़.स.	उप सूचक	कुल अंक	प्राप्तांक
१	नीति, कानून र योजना	२०		१.१	नीति र कानुनमा समावेशिता र सहभागिता	८	३
				१.२	योजना तर्जुमा तथा कार्यक्रम	८	३.५
				१.३	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	३
					कुल प्राप्तांक	**२०**	९.५
२	संस्थागत व्यवस्था	२०		२.१	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	३
				२.२	कार्यप्रणाली समाबेशी	४	३.५
				२.३	समिति उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	३
				२.४	वित्तीय व्यवस्थापन	४	१.५
				२.५	तथ्यांक संकलन तथा व्यवस्थापन	४	२.५
					कुल प्राप्तांक	**२०**	**१३.५**
३	मानव संशाधन तथा क्षमता विकास	२०		३.१	मानव संशाधन तथा क्षमता विकास	८	४
				३.२	अनौपचारिक मूल्य मान्यता तथा कुसंस्कार विरुद्ध अभियान	४	३
				३.३	कानुनी साक्षरता	४	०.५

				३.४	विपद व्यस्थापनमा समावेशिता	४	४
					कुल प्राप्तांक	**२०**	११.५
४	सेवाप्रवाह	२०		४.१	पूर्वाधार विकास	४	३
				४.२	प्रजनन स्वास्थ्य	४	१.५
				४.३	शिक्षा कार्यक्रम	४	२.५
				४.४	खानेपानी तथा सरसफाई	४	३
				४.४	स्वरोजगार र आयआर्जन तथा बजार व्यवस्थापन	४	२.५
					कुल प्राप्तांक	**२०**	१२.५
५	सुशासन तथा उत्तरदायित्व	**२०**		५.१	सुशासन	४	१.५
				५.२	उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	४
				५.३	सूचना तथा संचार	४	३.५
				५.४	अनुगमन तथा मुल्यांकन	४	२.५
				५.५	समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	४	१.५
					कुल प्राप्तांक	२०	१३
					जम्मा प्राप्तांक	१००	६०

विश्लेषण खण्ड

८. लैससास परीक्षण विश्लेषण औजारहरु

यस सरुमारानी गाउँपालिकाको लैससास परीक्षणको लागि गठित कार्यदलले तथा सहभागिहरुले प्रत्येक मुल शीर्षकमा प्राप्त अंकलाई माकुरोको जालो विधि बाट र स्तम्भ चित्र विधिबाट विश्लेषण गरियो त्यसै गरि पाँचबटा मुल शीर्षक भित्रका २२ वटा सह विषयहरुलाई पनि पुन त्यसै गरि माकुरोको जालो विधि र स्तम्भ चित्र विधि बाट विश्लेषण गरि प्रस्तुतिकरण गरिएको थियो। त्यसैगरी सूचकबाट प्राप्त नतिजावाट सबै मुल विषयको सवल पक्ष सुधार गर्नु पर्ने पक्ष अवसर तथा चुनैतीहरु तालिका बनाई सबै सहभागिहरुलाई यस विषयमा छलफल गराईएको थियो।

- **लक्षित समूह छलफल** गाउँपालिकाद्धारा गठित विभिन्न समुदायमा आधारित समूहरु, टोल विकास संस्थाहरु, उपभोक्ता समितिहरु, महिला समूह, कृषि समूह अन्तरगत आबद्ध सदस्यहरु संग लैससासमा आधारित प्रश्नावलि तयार पारि लक्षित समूह छलफल गरियो
- लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशी पक्षबाट गाउँपालिकाको संस्थागत र कार्यक्रमको **माकुरे जालो र स्तम्भ विधिबाट विश्लेषण** ।
- **प्रमुख व्यक्तिहरुसंग अन्तरवार्ता:** लैससास निर्देशिकामा उल्लेख भएका ५ वटा क्षेत्र अन्तरगतका १०० वटा सूचकहरुमा आधारित प्रश्नावलि तयार पारि गाउँपालिकामा कार्यरत शाखा प्रमुखहरु संग अन्तरवार्ता गरिएको छ।
- गाउँपालिकाका **सवल र कमजोर पक्ष एवं अवसर तथा चुनौतिहरूको विश्लेषण**
- **कार्याशाला संचालन** : लैससास निर्देशिकामा उल्लेखित सूचकहरुको छलफल कार्यशाला जहा गा।पा.का पदाधिकारी शाखा प्रमुख, कर्मचारीहरुको उपस्थितिमा १०० वटा सूचकहरुको विश्लेषण गरियो।
- **कार्य योजना तयार** : लैससासमा देखिएको ग्याप अर्थात कमजोर सूचकहरुको व्याख्या गरि लैससासका बृहत क्षेत्रहरुमा आधारित कार्य योजना तयार गरिएको छ।

९. तथ्याङ्कको तुलनात्मक अध्ययन तथा विश्लेषण

यस सरुमारानी गाउँपालिकाले लैङगिक समानता तथा सामाजिक परीक्षण गरिसके पछि प्रमुख ५ वटा मुल शीर्षकका सय वटा सूचकहरुले प्राप्त गरेको अंकलाई विश्लेषण गरि छलफल गरिएको थियो। जम्मा १०० अंकभार रहेको सूचकहारुमा यस गाउँपालिकाले ६० अंक हासिल गरेको छ। ।यो अंक परीक्षण पश्चात सूचकहरुले प्राप्त गरेको अंकलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

क्र.स	मुख्य सुचक	आ. व.२०७८		आ. व.२०७९		क्र.सं	उप सुचक	आ. व. २०७८		आ. व.२०७९	
		कुल अकं	प्राप्ताङ्क	कुल अकं	प्राप्ताङ्क			कुल अकं	प्राप्ताक	कुल अकं	प्राप्ताक
१	**निती, कानुन, योजना**	२०	१३.५	२०	९.५	१.१	निती र कानुनमा समावेशीता , सहभागीता	८	५.५	८	३
						१.२	योजना तर्जुमा तथा कार्यक्रम	८	६.५	८	३.५
						१.३	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	१.५	४	३
कुल प्रापताङ्क				२०	९.५			२०	१३.५	२०	९.५
२	**संस्थागत व्यवस्था**	२०	११	२०	१२.५	२.१	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	२	४	३
						२.२	कार्यप्रणली समावेशी	४	१.५	४	३.५

						२.३	समिती, उपसमिती र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	३	४	३
						२.४	वित्त व्यवस्थापन	४	२.५	४	१.५
						२.५	तथ्यांङ्क संकलन तथा व्यवस्थापन	४	२	४	२.५
कुल प्रापताङ्क				२०	१२.५			२०	११	२०	१२.५
३	**मानव संसाधन तथा क्षमता विकास**	२०	५.५	२०	११.५	४	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	१.५	८	४
						३.२	अनौपचारीक मूल्य मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	१.५	४	३
						३.३	कानुनी साक्षरता	४	०.५	४	०.५
						३.४	विपद व्यवस्थापनमा समावेशीता	४	२	४	४
जम्मा				२०	११.५			२०	५.५	२०	११.५
४	**सेवा प्रवाह**	२०	१२	२०	१२.५	४.१	पूर्वाधार विकास	४	३	४	३
						४.२	प्रजनन स्वास्थ्य	४	३	४	१.५
						४.३	शिक्षा कार्यक्रम	४	३.५	४	२.५
						४.४	खानेपानी तथा सरसफाई	४	१.५	४	३
						४.५	स्वाजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	१	४	२.५
कुल प्राप्तांक				२०	१२.५			२०	१२	२०	१२.५
५	**सुशासन तथा उत्तरदायित्व**	२०	१०	२०	१३	५.१	सुशासन	४	१.५	४	१.५
						५.२	उत्तरकायित्व र जवाफदेहिता	४	२	४	४
						५.३	सुचना तथा संचार	४	३	४	३.५
						५.४	अनुगमन तथा मूल्यांकन	४	२	४	२.५
						५.५	समन्वयव र सम्बन्ध विस्तार	४	१.५	४	१.५
कुल प्रापताङ्क		२०	१०	२०	१३	कुल प्रापताङ्क		२०	१०	२०	१३
जम्मा		**१००**	५२	१००	६०	**जम्मा**		१००	५२	१००	६०

मुख्य उपलब्धि

१०. लैससास परीक्षण विधिबाट देखिएका लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था

लैङगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गरिसके पछि यस गाउँपालिका मार्फत सञ्चालन भइरहेको विभिन्न क्रियाकलापहरुमा लैङगिक संवेदनशिलताको अभ्यासको अवस्था तथा पृष्ठपोषण प्राप्त भएको गाउँपालिकालाई लैङगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणमैत्री बनाई थप सशक्तिकरणका कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि पनि परीक्षणले मार्ग प्रशस्त गरेको छ। मुख्यतया लैससास परीक्षण पश्चात निम्मानुसार उपलब्धीहरु तथा प्राप्तिहरु पहिचान भएका छन।

- गाउँपालिकाले संचालन गर्ने क्षमता विकास कार्यक्रमहरुमा सहभागिहरुको छनौट गर्दा लैङ्गिक तथा सामाजिकरुपमा बहिष्करणमा परेका व्यक्ति र समुहलाई प्राथमिकतामा राखेर आवश्यकता पहिचानका आधारमा गर्ने गरिएको छ।
- यस गाउँपालिकाले तर्जुमा गरेका नीति तथा कार्यविधिहरुमा लैससास दृष्टिकोटले जनसहभागिता हुने गरेको छ र नीति तथा कार्यविधि निर्माण गर्ने चरणमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुहसंग छलफल गर्ने गरेको छ।
- महिला तथा सामाजिक रुपमा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायहरु लाई लक्षित गरी केहि कार्यविधिहरु पनि बनेका छन् जस्तै लैंगिक हिंसाबाट पिडित साथै महिला र जनजाती लक्षित केहि विशेष कार्यक्रम र बजेट पनि तय भएको छ।
- लैङ्गिक हिसाांका घटनाहरुमा महिलाहरुले न्याय पाउन थालेका छन। आवाज उठाउन थालेका छ त्यस्तै यस गाउँपालिकामा न्यायिक समितिले महिला हिसां र न्यायका लागि महत्वपूर्ण योगदान पुर्याएको पाइन्छ।
- यस गाउँपालिकाको संचालन गर्ने क्षमता विकासका कार्यक्रमहरुमा सहभागिहरुको छनौट गर्दा लैङगिक तथा सामाजिक रुपमा बहिष्करणमा परेका केही व्यक्ति र समुहलाई प्राथमिकता राख्नेक्रमको सुरुवात भएको छ।
- सरुमारानी गाउँपालिकाले सेवा सुविधामा पहुँच नभएका समुदायहरुका लागि विशेष सहुलयताको कार्यक्रम संचालन गर्ने गरेको छ।
- केहि स्थानमा बालबालिका.जेष्ठनागरिक, महिला र अपाङगतामैत्री भौतिक संरचनाहरु सार्वजनिक स्थलमा निर्माण भएका छन।
- यस पालिकाले वेभ पेज, फेसबुक आदि निर्माण गरी बिभिन्न सूचनाहरु वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट, आय, पाश्र्वचित्र जोखिम नक्साङन आदि राखेको छ।

१०.१ परीक्षण पश्चात् प्रमुख सूचकहरुले प्राप्त गरेका अंकहरुको लेखाजोखा

क्र.स.	सूचक र उप- सूचकहरु	पूर्णाङ्क	कुल प्राप्ताङ्क
१	नीति, कानून र योजना	२०	९ .५
२	संस्थागत व्यवस्था	२०	१३.५
३	मानव संशाधन तथा क्षमता विकास	२०	११ .५
४	सेवा प्रवाह	२०	१२.५
५	सुशासन तथा उत्तरदायित्व	२०	१३
	जम्मा	१००	६०

१०.२. लैङ्गिक परीक्षणमा मूल सूचकको नतिजाको माकुरे जालो

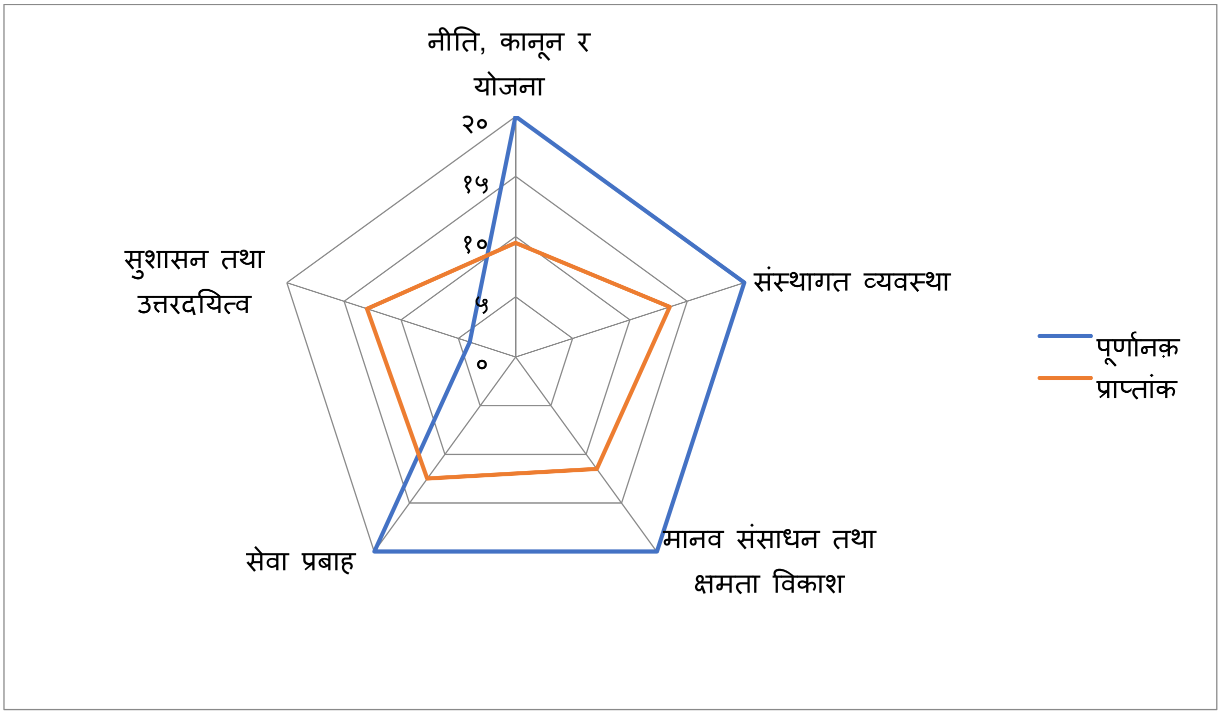

स्तम्भ चित्र विधि

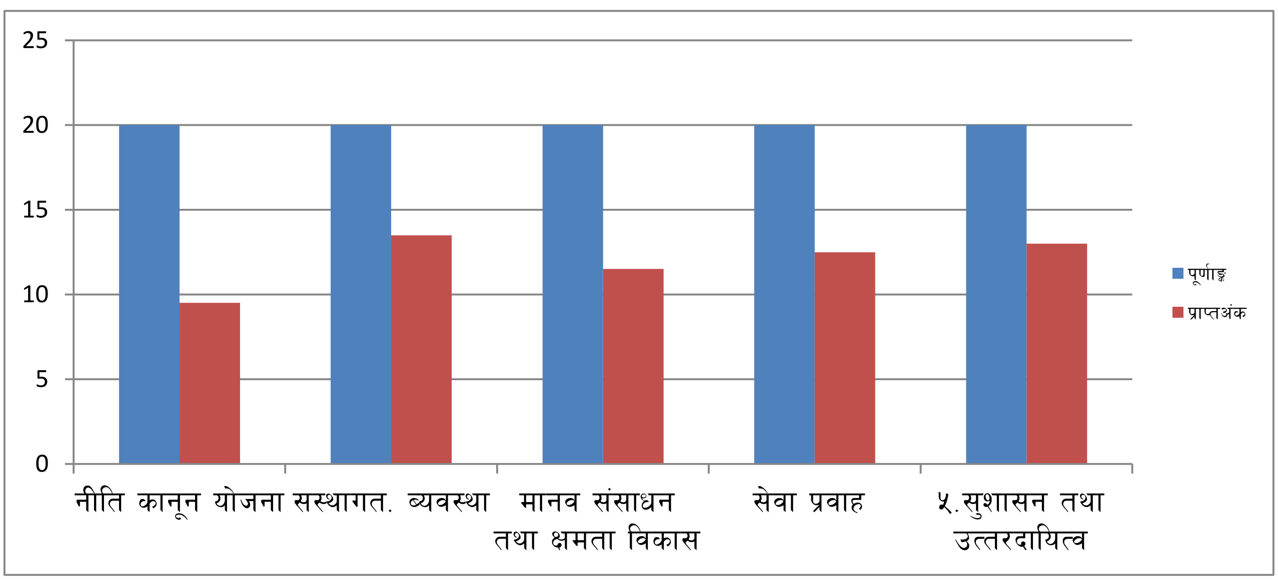

उप-सूचक क्षेत्रगत रुपमा नतिजाको माकुरी जालो

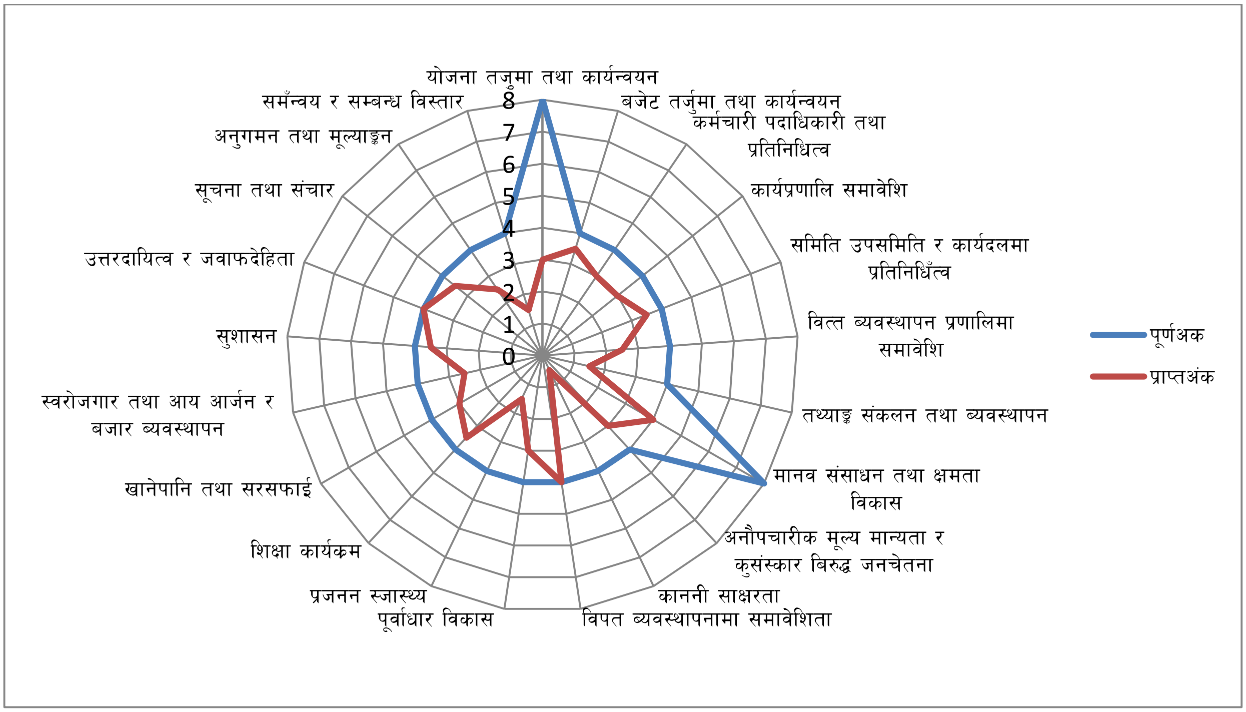

११. गाउँपालिकामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका सवल पक्ष र सुधार गर्नपर्ने पक्षहरु

लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण

सरुमारानी गाउँपालिका

मूल शीर्षक	सवल पक्षहरू	सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू	अवसर	चुनौति
नीति, कानून, योजना	➲ पालिकाले महिला तथा बन्चितिकरणमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई गर्न महिला हिंसा निवारण कोष संचालनमा रहेको । ➲ पालिकाको बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितीकरणमा परेको समुदायलाई फाइदा पुग्ने गरि केहि प्रतिशत बजेट छुट्याउने गरेको । ➲ बजेट तर्जुमा गर्दा टोल वस्तीमा गएर छलफल गरि योजना तर्जुमा गर्ने गरेको। ➲ उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ३३% महिला हरूको सहभागिता भएको साथै मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी पद महिलालाई दिईएको ।	➲ स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यादेशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोलीनिर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुनु पर्ने । ➲ नीति कानुन तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित वर्गको राय सुझाव लिनु पर्ने, पालिकाले आफ्नो लैससास नीति तथा रणनीति तर्जुमा गर्नुपर्ने र सबै प्रकारका विभेद अन्त्य गर्ने नीति बनाउनु पर्ने । ➲ पालिकाको नीति तथा कानुनको मस्यौदाको विषयबस्तु र शब्द चयन समाबेशी र सहभागितामुलक गर्नु । ➲ पालिकाले योजना तर्जुमाको चरणमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायसंग छुट्ट छुट्टै छलफल गरि उनिहरुको व्यावहारिक तथा रणनीतिक आवश्यकता पहिचान गरेका योजना तर्जुमा गरिनु पर्ने । ➲ गाँउपालिकाले तत्काल लैससास नीति निर्माण गरि कार्यान्वयन गर्नु पर्ने । ➲ दिगो विकासका लक्ष्यलाई स्थानियकरण गरि कार्यक्रमको तर्जुमा तथा लैससास सम्बन्धी कर्मचारी तथा पदाधिकारीको क्षामता विकास गर्नु पर्ने । ➲ स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा	➲ गाँउपालिकालाई आवश्यकता अनुसार संघीय कानुन संग नबाझिने गरि नीति, निर्देशिका तथा कार्यविधि निर्माण गर्न पाउने अधिकार रहेको ➲ जनताको आवश्यकताको पहिचाण गरि नीति योजना तथा कार्ययक्रम तयार गर्ने ➲ बजेट सिमा निर्धारण समितिलाई लैससासको क्षेत्रमा आवश्यकता अनुसारको बजेट विनियोजन गर्ने सक्ने अधिकार हुनु	➲ नीति, निर्देशिका तथा कार्यविधिहरु प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नु ➲ श्रोतको पहिचान, परिचालन र सही सदुपयोग ➲ मागमा आधारीत कार्यक्रम

		सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमित रुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गर्नु पर्ने । ➲ लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट बिनियोज गर्ने कार्यविधि निर्माण गर्ने र प्रत्यक आर्थिक वर्षमा लैससास परीक्षण गर्नु पर्ने ।		
संस्थागत व्यवस्था	➲ पालिकाले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्व रहेको । ➲ गाउँपालीकाले गठन गर्ने समिति, उपसमिति तथा कार्यदलमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायको समाबेशी प्रतिनिधित्व तथा निर्णायक तहमा समान तथा अर्थपूर्ण सहभागिता हुने गरेको । ➲ पालिकाले लैङ्गिक हिंसा निवारण, महिलाको नेतृत्व विकास, सिप विकास तथा क्षमता विकासका लागि बजेट बिनियोजन गर्ने गरेको । ➲ पालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा समुदायस्तरका(लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना, तथ्याँकको संकलन तथा अध्यावधिकन गरेको । ➲ पालिकाले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्याँक अध्यावधिक गर्ने गरेको ।	➲ गाउँपालिकामा लैङ्गिक विकास शाखाको व्यवस्था तथा कार्यलयमा हुने र्दुव्यवहारको नियन्त्रणको लागि सुनुवाई ईकाई साथै आचार संहिता बनाएर लागु गर्नुपर्ने । ➲ समिति, उपसमिति तथा कार्यदलमा प्रतिनिधीत्व गर्ने महिला तथा लक्षित वर्गको क्षमता विकास गर्नुपर्ने । ➲ गाँउपालिकाले महिला विकास, लैङ्गिक हिँसा विरुद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता विषयमा प्रयाप्त स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेख गरी छुट्टै कोष स्थापना गर्नु पर्ने । ➲ कार्यलयमा हुनसक्ने हिंसाको सुनुवाईको लागि लैङ्गिक डेस्कको विकास र आवश्यक मानवीय श्रोतहरुका लागि वजेटको व्यवस्था गरिनु पर्ने । ➲ लैससासको क्षेत्रमा काम गर्न सक्ने दक्ष जनशक्तिको व्यवस्थापन गरि नीति नियम बनाउनु पर्ने । ➲ महिला लगायत विशेष जातजातीलाई सेवा प्रवाह गर्दा त्यस भाषा संस्कृती रहनसहन बुझेको कर्मारीबाट सेवा प्रवाहको व्यवस्था मिलाउनु पर्ने साथै	➲ स्थानिय तहमा स्थानिय कर्मचारी भएको हुदाँ समुदायको भाषा संस्कृति बुझ्ने हुदाँ काम गर्न सहजता । ➲ महिला तथा लक्षित समुदायका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरुको लागि बजेट विनियोजन तथा समान सहभागिताको सुनिश्चित ।	➲ दक्ष जनशक्ति तथा स्रोतको अभाव ➲ बजेट तथा स्रोत प्रत्यक्ष रुपमा विनियोजन नहुनु ➲ लैससास संवेदनशिल सेवा प्रवाह ➲ लक्षित समुदायको नीति, योजना तथा कार्यक्रम निर्माण तथा कायान्वयनमा न्युन सहभागिता

		लैससास संवेदनशील कर्मचारीको व्यवस्था गर्नुपर्ने ।		
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	➲ कर्मचारी तथा पदधीकारीहरुको लैससास सम्बन्धी क्षामता विकासका कार्यक्रमहरु गर्ने गरेको । ➲ महिला विरोद्द हुने हिंसा तथा सामाजिक कुसस्कारका बारे पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरु सचेत भई हिंसा निर्मुल पार्नको लागि समय समयमा जनचेतनामुलक कार्यक्रमहरु हुने गरेका । ➲ गाउँपालिकामा विपत् व्यवस्थापनको लागि विपद कोष व्यवस्थापन कार्यविधि निर्माण गरि कार्यन्यन गरिएको साथै विपत व्यवस्थापन सम्बन्धि कार्यक्रम गर्दा समुदायको सबै वर्गको प्रतिनिधित्व हुने गरि गर्ने गरेको ।	➲ लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्य योजना तयार गरि छुट्टै शीर्षकमा बजेट विनियोजन गरिनु पर्ने । ➲ गाँउपालिका कार्यलयमा मानव संशाधन विकास शाखाको व्यवस्था गर्नुपर्ने ➲ हिंसा रहित गाउँपालिकाक निर्माणको लागि पहल गर्नुपर्ने । ➲ पालिकामा लैससास सम्बन्धी तालिम संचालन तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट जनशक्तिको व्यस्था मिलाउनु पर्ने । ➲ लैससास सम्बन्धि अभिमुखिकण गरि कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरु लैससास को बारे सचेत गर्नुपर्न । ➲ गाँउपालिकामा महिला तथा लक्षित वर्गलाई लक्षित गरि लोक सेवा कक्षा संचालन गर्नुपर्ने । ➲ महिला हिंसा विरुद्द शुन्य सहनशीलताको नीति बनाउनुपर्ने । ➲ पालिकामा हुने विपत् व्यवस्थापन सम्बन्धी छलफल, निर्णाय तथा राहत बितरण कार्यक्रममा जोखिम क्षेत्रका महिला तथा लक्षित बर्गको सहभागितामा गर्नु पर्ने ।	➲ स्थानिय सरकारले महिला बिरुद्द हुने सबै खालको हिंसा न्युनिकरण गर्ने कार्यक्रमहरु संचालन गर्नु र त्यसको लागि उचित स्रोतको व्यवस्था हुने । ➲ लैससास सम्बन्धी पदाधिकारी तथा कर्मचारी सचेत हुनु ।	▪ स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्वन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोतको कमि । ➲ विपत जिखिम सम्बन्धी तथ्याङक संकलन तथा नक्सांकन नहुनु ।
सेवा प्रवाह	▪ महिलाको प्रजनन् स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरु संचालनमा रहनु । ▪ शिक्षा खानेपानी तथा सरसफाई र पूर्वाधर विकासको लागि उचित वजेटको व्यवस्था भएको ।	▪ गाँउपालिका भित्र निर्मित भौतीक संरचनाहरु ड्इङ, डिजायन गर्दा अपाङगता, वाल, महिला मैत्री हुनु पर्ने प्राबधान सहित भवन तथा संरचना निर्माण	▪ गाँउपालिका भित्रका सबै कार्यलयहरुमा सक्षम र सकारात्मक सोच भएका कर्मचारी रहेको हुदाँ सबै विषयगत शाखा बाट सेवाग्राही मैत्रि सेवा प्रवाह हुने	▪ स्रोत साधन अवसर र लाभमा पछाडि परेका सबै वर्ग क्षेत्र र जातजातिको समन्यायिक पहुँच सुनिश्चित गर्नु

	▪ गाँउपालिकाले योजना तर्जुमा गर्दा वेरोजगार युवा , गरिव परिवार, महिला तथा पिछडिएका समुदायको आर्थिक सशक्तिकरणको लागि केहि मात्रामा स्वारोजगार, आय मुलक र सिपमुलक कार्यक्रमको व्यवस्था गर्ने गरेको । ▪ पालिकाले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रबृत्तिको व्यवस्था गरी सबैलाई गुणस्तरीय शिक्षामा पहूँच पुगेको । ▪ सरसफाई तथा फोहोर व्यवस्थापन सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम संचालन गरेको	निर्देशिका प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्ने ▪ प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति बनाई प्रभाकारी रुपमा कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्ने । ▪ सरकारी कार्यलयहरुमा छुट्टै स्तनपान कक्षको व्यवस्था गर्नुपर्ने । ▪ महिला, गरिब, निमुखा र वञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट को व्यवस्था गर्ने । ▪ बिपन्न परिवारको बहुलियता रहेको टोलको पहिचान गरि सुपथ मुल्य पसल संचालन गर्नुपर्ने।	▪ स्वच्छ वातावरण, सरसफाई र गुणस्तरीय खानेपानी व्यवस्था हुने क्रममा रहेको ▪ रोजगारयुक्त समाजको निर्माण हुने क्रममा रहेको	▪ समुदायहरु तथा वर्गबीच रहेको आर्थिक, सामाजिक तथा शैक्षिक विभेदको अन्तर कम गर्नु,
सुशासन तथा उत्तरदायित्व	▪ स्थानीय तहले प्रवाह गरेको सम्पूर्ण कार्य कार्यपालिका तथा सभाले नीति नियमबाट पारीत गर्ने गरेको । ▪ विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता,सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता नीति कार्यान्वयना ल्याएको । ▪ स्थानिय तह, संध र प्रदेश सरकारले तय गरेको नीति, कानुन तथा कार्यक्रमहरु कार्यन्यन, सहकार्य र समन्नय गर्ने गरेको । ▪ लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरू बीच सञ्जाललिकरण गरि लैससास क्षेत्रको विकासको लागि कार्यक्रमहरु गर्ने गरेको ।	▪ स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता प्रभावकारी रुममा कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्ने । ▪ संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरुपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरी कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने । ▪ गाँउपालिकाले संचालन गरेका योजना, तथा कार्यक्रमहरुको अनुगमन तथा मुल्याङकन् गर्दा लै.स.सा.स दृष्टिकोणवाट विश्लेषण गर्ने अनुगमन तथा मुल्याङकन मापदणड तयार गर्नु ।	▪ स्थानिय तह, संध र प्रदेश सरकारले तय गरेको नीति, कानुन तथा कार्यक्रमहरु कार्यन्यन, सहकार्य र समन्नय हुनु । ▪ लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरू बीच सञ्जाललिकरण र सहकार्य हुनु ।	▪ भ्रष्टचार तथा विधिको शासन सम्बन्धी नीति नियमको प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन हुन । ▪ कर्मचारी जनप्रतिनिधि र सरोकारवाला विच सकरात्मक समन्वय गर्नु ।

		▪ महिला बिरुद्द हुने सबै प्रकारका भेदभाव तथा सामाजिक कुसंस्कार उल्मुलनको लागि तयार भएका राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय नीति, महासन्धि कार्य योजना तथा घोषण पत्रको बारे गाँउपालिकाका पदाधिकारी तथा कर्मचारी सचेतीकरण गर्नुपर्ने ।		

१२. लैससास विकास कार्ययोजना

सरुमारानी गाउँपालिका

लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण विकास कार्ययोजना

मुल शीर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप संचालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व पर्ने/नपर्ने	
पूर्णाङ्क	**प्राप्ताङ्क**		**पहलकर्ता**	**निर्णयकर्ता**	**कार्यान्वयन कर्ता**		**पर्ने**	**नपर्ने**
नीति कानुन र योजना-२०		गाउँपालिकामा बनेका नीति कार्ययोजना तथा अब बन्ने नीति, कानुन तथा कार्यविधिको मस्यौदामा लैससास द्रष्टिले बहस, छलफल र समिक्षा गर्न कार्यटोली निर्माण गर्ने ।	लैससास कार्यान्वयन समिति	कार्यपालिका	लैससास कार्यान्वयन समिति	२०८० असार मसान्त	पर्ने	
		गाउँपालिकाले लैससास नीति तथा कार्यविधि निर्माण गर्ने	महिला विकास शाखा	कार्यपालिका	महिला बालबालिका शाखा	२०८० असार मसान्त	पर्ने	
		महिलाहरुलाई कानुनी शिक्षा, यौन शिक्षा सम्बन्धी सचेतना मुलक कार्यक्रम संचालन गर्ने	लैससास कार्यदल समिति र कार्यपालिका	कार्यपालिका	**शिक्षा शाखा**	२ महिना	पर्ने	
		योजना तर्जुमा र तथ्यांक कार्यान्वयन गर्दा उपलब्धी र लक्ष्य समावेश गर्ने		कार्यपालिका	सम्बन्धित शाखा	२०८० असार मसान्त		नपर्ने
संस्थागत व्यवस्था-२०		लैङ्गिक विकास डेस्कको व्यवस्था लैससास फोकल व्यक्ति तोक्ने	सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका	सामाजिक विकास शाखा	२०८० असार मसान्त		नपर्ने
		विपद व्यवस्थापनमा बञ्चितीकरण परेका समुहलाइ कार्यक्रम गर्दा समावेशी गर्ने व्यवस्था मिलाउने	योजना शाखा	कार्यपालिका	सम्बन्धित शाखा		पर्ने	
		महिला लगायत विशेष जनजाति तथा समुदायलाइ सेवा प्दान गर्दा सम्बन्धित लक्षित वर्गको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको साथै महिला संवेदनशिल कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश भैको कार्यटोली वा	प्रशासन शाखा	कार्यपालिका	सम्बन्धित शाखा	निरन्तर		नपर्ने

		शाखा मार्फत सेवा दिने व्यवस्था गर्ने सम्बन्धित शाखा गाउँपालिका निरन्तर लाग्ने						
		गाउँपालिकाले महिला, वालबालिका तथा विपन्न वर्गको पहिचान गरि अवस्था विश्लेषण गरि पुँजीगत वजेट बाट निश्चित प्रतिशत छुट्टाऊने व्यवस्था गरिने।	योजना शाखा	कार्यपालिका	सम्बन्धित शाखा	निरन्तर	पर्ने	
		महिला तथा पिछाडीएका वर्गको क्षमता विकासका कार्यक्रम गरि समिति उपसमिति तथा कार्यदलमा प्रमुख निर्णयक भुमिकामा ल्याउने	सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका	सामाजिक विकास शाखा	निरन्तर	पर्ने	
		कार्यलयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको भेदभाव तथा महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि लैससास आचारसंहिता बनाई कार्यन्वयन गर्ने।	प्र. शा. शाखा	कार्यपालिका	गाउँपालिका सबै	निरन्तर	पर्ने	
मानव संशाधन तथा क्षमता विकास -२०		स्थानीय तहका पदाधिकारी कर्मचारी लक्षित समुदायलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास लैङ्गिक हिंसा निवारण सम्बन्धि तालिम दिइने	प्रशासन शाखा	कार्यपालिका	प्रशासन शाखा		पर्ने	
		महिला तथा समाजमा हुने सबै कुरिति तथा कुसंस्कार विरुद कार्यक्रम तथा जनचेतनात्क अभिवृद्धि हुने कार्यक्रम संचालन गरिने	सामाजिक शाखा	कार्यपालिका	सामाजिक शाखा		पर्ने	
		गाउँपालिकाले महिला सिप विकास , नेतृत्व विकास तथा कानुनी साक्षरता नेतत्व विकास, क्षमता विकास अभिमुखीकरण गर्न आर्थिक ऐन र कोष को स्थापना गरिने।	कानुन शाखा	कार्यपालिका	सामाजिक शाखा		पर्ने	
सेवा प्रवाह-२०		गाउँपालिकाको भवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्वन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण निर्देशिका तयार गर्ने	प्राविधिक शाखा स्वास्थ्य शाखा	कार्यपालिका	प्राविधिक शाखा	२०८० असार मसान्त	पर्ने	
		महिला, निमुखा गरिव र वञ्चितीकरणमा परिएका समुदायको स्वास्थ्य विमा गर्नका लागि उचित वजेट तथा कार्यक्रमको व्यावस्था गरि सहनिकरण गर्ने ।	स्वास्थ्य शाखा	कार्यपालिका	स्वास्थ्य शाखा	२०८० असार मसान्त	पर्ने	
		गाउँपालिका तथा वडा कार्यलयहरूमा स्थनपान कक्षको व्यावस्था गर्ने	स्वास्थ्य शाखा	कार्यपालिका	स्वास्थ्य शाखा	२०८० असार मसान्त	पर्ने	
		शिक्षाको न्युन पहुँचमा रहेका महिलाको लागि विशेष कार्यक्रम संचालन गने	शिक्षा शाखा	कार्यपालिका	शिक्षा शाखा	निरन्तर	पर्ने	
		खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धि समुदाय स्तरमा सचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गर्ने	खानेपानी तथन सरसफाई शाखा	कार्यपालिका	खानेपानी तथा सरसफाई शाखा	निरन्तर	पर्ने	
		गाउँपालिकाले महिला तथा युवाको आर्थिक तथा सामाजिक सशक्तिकरणका कार्यक्रमकोको लागि बजेट बिनियोजन गर्ने	महिला विकास शाखा	कार्यपालिका	महिला विकास शाखा	निरन्तर		

सुशासन तथा उत्तरदायित्व-२०		गाउँपालिकाले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरूद् शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीति निर्माण गरि प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयनमा ल्याउने ।	प्रशासन शाखा	कार्यपालिका	प्रशासन शाखा	निरन्तर		नपर्ने
		संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरुपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरी कार्यक्रम संचालन गर्ने।	सुचना शाखा	प्र.प्र.अ	सुचना शाखा	निरन्तर		नपर्ने
		अनुगमन तथा मुल्याङ्कनको लागि लै.स.स.सा दृष्टिकाटबाट हेर्ने मापदंण्ड तयार गरि सिकाईलाई वार्षिक कार्यक्रमको अग्रपङ्तिमा राखी दस्तावेजिकरण गर्ने	सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका	सामाजिक विकास शाखा	२०८० असार मसान्त		नपर्ने
		गाउँपालिकाको जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन	प्रशासन शाखा	कार्यपालिका	प्रशासन शाखा	२०८० असार मसान्त		नपर्ने

निष्कर्ष

समग्रमा लैससासको दृष्टिकोणले सरुमारानी गाउँपालिकाको मध्यमखालको अवस्था देखिन्छ । विषयगत रुपमा हेर्दा नीति सेवा प्रवाह र सुशासन तथा उत्तरदायीत्व क्षेत्र तुलनात्मक रुपमा राम्रो देखिन्छ । संस्थागत व्यवस्था मानव संशाधन तथा क्षमता विकासका मुख्य क्षेत्र र यस भित्रको सह विषय कानुनी साक्षरता कार्यप्रणलीमा समावेशीता कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्वमा धेरै नै सुधार गर्नुपर्ने देखिन्छ सेवा प्रवाह अन्तरगत पनि स्वारोजगार तथा आयआर्ज कमजोर रहेको देखिन्छ। तथा सम्बन्ध बिस्तार सहायक क्षेत्रहरु तुलनात्मक रुपमा कमजोर देखिन्छ । समग्रमा हेर्दा गाउँपालिकाले सबै विषयगत शाखावाट सेवा प्रवाह गर्दा लैससासलाई मुलप्रवाहीकरण गरि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, दलित विपन्न आदिवासी जनजाति, लोपउन्मुख, सिमान्तकृत वर्ग तथा जेष्ठ नागरिकको आवश्यकतालाई प्राथमिकता दिई कार्यक्रम संचालन गर्नु पर्ने देखिन्छ । गाउँपालिकाले आफ्नो सबै तहका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुलाई लैससास संवेदनशील सेवा प्रवाहका लागी क्षमता विकास गरि सबैको सहभागितामुलक र पहुँच योग्य सेवा प्रणालीको व्यवस्था गर्नुपर्ने हुन्छ । मानव संशाधन तथा क्षमता विकासको लागि पालिकाका सबै तहका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुको समान अवसर दिई क्षमता विकासका कार्यक्रमहरुको छुट्टै शीर्षकमा बजेट विनियोजन गरि वार्षिक कार्य योजना नै बनाई लागु गर्नु पर्ने हुन्छ ।

गाउँपालिकाले लैससास नीति कार्यान्वयन गरि नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरुमा महिला तथा लक्षित वर्गलाई समेट्ने गरेको छ तर पनि यो क्षेत्रमा अझै सुधार गरि सत प्रतिशत नतिजा ल्याउनको लागी गाउँपालिका स्तरीय लैससास रणनीतिक योजना बनाई लागु गर्नु पर्ने देखिन्छ । त्यस्तै गरि सुशासन तथा उत्तरदायीत्वको लागि गाउँपालिकाले निरन्तर रुपमा आफ्ना योजना, कार्यक्रम तथा बजेटको सार्वजनीक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण गर्ने तथा संचार माध्यमवाट आफ्ना क्षेत्रका सबै जनाताको पहुँचमा पुग्ने गरि प्रशारण गर्ने र अनुगमन गर्ने समितिले कार्यक्रम तथा योजना बाट लक्षित वर्गलाई परेको असार र प्रभावको पनि विश्लेषण र्ने मापदण्ड तयार गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

अन्तत, सरुमारानी गाउँपालिका अध्यक्षको संयोजकत्वमा गठीत लैससास कार्यान्वयन समितिको भूमीका अनुसार नेपालको संविधान २०७२ ले प्रावधान गरेका आधारभुत अधिकार तथा सामाजिक समावेशीकरणका प्रावधानहरुलाई मनन् गर्दै स्थानिय सरकार संचालन ऐन २०७४ को नीतिगत व्यवस्थाका साथै लैङ्गिक समानता नीति तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति समेतका प्रावधानहरुलाई व्यवहारीक रुपमा लागु गरि गाउँपालिकाको समग्र विकासको मुल प्रवाहीकरणमा सम्पूर्ण महिला, बालबालीका तथा पिछडिएका वर्ग, समुदायहरुलाई समावेश गर्न अहम भूमीका निर्वाह गर्नु पर्छ । साथै यस परीक्षणले तयार गरेको योजनाहरुलाई कार्यान्वयन गरि आगामी दिनहरुमा समग्र मुल विषय तथा सहायक विषयहरु तथा सूचकहरुमा उल्लेखनिय सुधार ल्याउने काम गर्नु पर्दछ ।

सुझावहरु

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणबाट परीक्षणबाट आएको अंकभार बिभिन्न दस्ताबेजहरुको अध्ययन लक्षित वर्गको छलफल र सम्पूर्ण सूचकहरुको छलफलबाट लैससास पूर्ण रुपमा कार्यान्वयन गर्न देहाय बमोजिमका सुझावहरु रहेको छ ।

- गाउँपालिकाले कार्यालयको संस्थागत विकास गर्न आवश्यक कर्मचारीहरुको पदपूर्ति गर्न आवश्यक देखिन्छ ।
- गाउँपालिकाले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी नीति नियम कानुन र कार्यविधि निर्माण गरि जनप्रतिनिधि कर्मचारी तथा सरोकारवालाहरुलाई अभिमुखीकरण गरिनुपर्ने देखिन्छ ।
- गाउँपालिकाले लैससास परीक्षण प्रत्येक वर्ष अनिवार्य गर्नु पर्ने साथै पदाधिकारी र कर्मचारीलाई लैससास संवेदनशिल बनाउन लैससास सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्वी गर्नुपर्ने ।
- गाउँपालिका उपप्रमुख तथा कायर्पालिका सदस्यले लैससास शीर्षकमा बिनियोजन भएका बजेटहरुमा कार्यान्वयनको लागि जोड दिनुपर्ने देखिन्छ ।

अनुसुचिहरु

अनुसूची १: कार्यशालाको उपस्थिती तथा निर्णयहरु

प्युठान जिल्ला सरुमरानी गाउँ पालिकाका अध्यक्ष श्री झगबहादुर विश्वकर्मा ज्युको अध्यक्षतामा गाउँपालिकाको लैंगिक तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण सम्पन्न गरियो

क्र.स.	नाम थर	पद	हस्ताक्षर		महिला /पुरुष /अन्य	बालबालिका /अपांगता
			पहिलो सत्र	दोस्रो सत्र		
१	श्री झग बहादुर विश्वकर्मा	अध्यक्ष	[illegible]	[illegible]		
२	श्री बसन्ता खड्का	उपाध्यक्ष	[illegible]	[illegible]		
३	श्री देवीराम पाठक	प्रमुख प्र.अ.	[illegible]	[illegible]		
४	श्री चिन्त बहादुर सोमै मगर	४ न. वडा अध्यक्ष	[illegible]	[illegible]		
५	श्री भिम बहादुर मर्सांङी	३ न. वडा अध्यक्ष	[illegible]	[illegible]		
६	श्री मोहम्मद हलिम हलवाई	कार्यपालिका सदस्य				
७	श्री लक्ष्मी पल्ली मगर	५ न. वडा अध्यक्ष	[illegible]	[illegible]		
८	श्री भानुभक्त भुसाल	२ न. वडा अध्यक्ष	[illegible]	[illegible]		
९	श्री तिल बहादुर बुढा	६ न. वडा अध्यक्ष	[illegible]	[illegible]		
१०	श्री नर बहादुर घर्ती	१ न. वडा अध्यक्ष	[illegible]	[illegible]		
११	श्री पुर्ण सिं सुनार	कार्यपालिका सदस्य				
१२	श्री चन्द्रिमा थापा	कार्यपालिका सदस्य	चन्द्रीमा	चन्द्रीमा		
१३	श्री आशा वि.क.	कार्यपालिका सदस्य	[illegible]	[illegible]		
१४	श्री कल्पना सुनार	कार्यपालिका सदस्य	कल्पना	कल्पना		
१५	श्री यनुका राईं मगर	कार्यपालिका सदस्य	यनुका	यनुका		
१६.	श्री नैराव गिरी	पु.हे.प्रि.	[illegible]	[illegible]		
१८.	श्री ध्रुव जि.सी	कृषि अधिकृत	[illegible]	[illegible]		

१८	बाबुराम भट्टराई	वडा अध्यक्ष वडा नं.६	[illegible]	[illegible]		
१९	श्री जीवन सिंह	वडा सदस्य वडा नं.२	[illegible]	[illegible]		
२०	हेउमान सोनमगर	[illegible] अपरेटर	[illegible]	[illegible]		
२१	जनक सुनार	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
२२	प्रेम बहादुर रायमाझी	वडा सदस्य वडा नं.१	[illegible]	[illegible]		
२३	लोक बहादुर राना	वडा सदस्य वडा नं.२	[illegible]	[illegible]		
२४	विक्रम प्र. श्रेष्ठ	वडा सदस्य वडा नं.५	Bulbany	Bulbany		
२५	कुमार गौतम	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
२६	[illegible] आचार्य	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
२७	सुभाष पोखरेल	क.अ. योजना शाखा	[illegible]	[illegible]		
२८	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
२९	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
३०	पुष्पलाल थाही	शिक्षा इ.	[illegible]	[illegible]		
३१	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
३२	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
३३	विष्णु गौतम	सहायक	[illegible]	[illegible]		

निर्णय नं. २ सरुमारानी गाउँपालिकाको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण गरि प्रतिबेदन कार्यन्वयन गर्न तपशिल बमोजिमको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन कार्यदल बनाउने निर्णय गरियो |

तपशिल

१. संयोजक -श्री झग बहादुर विश्वकर्मा , अध्यक्ष
२. सह संयोजक - श्री बसन्ता खड्का ,उपाध्यक्ष
३. सदस्य -श्री देवीराम पाठक – प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
४. सदस्य - संयोजक सामाजिक विकास समिति
५. शाखा प्रमुख ,प्रशासन शाखा .सदस्य श्री
६. शाखा प्रमुख ,योजना शाखा .सदस्य श्री
७. शाखा प्रमुख ,लेखा शाखा .सदस्य श्री
८. शाखा प्रमुख ,महिला बालबालिका सदस्य- सचिव श्री

निर्णय नं.३: सरुमारानी गाउँपालिकाको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण गर्न गोष्टि संचालन गर्ने निर्णय गरियो | गोष्ठी संचालन र आवश्यक सहजिकरणका लागि तपशिल बमोजिम सहजीकरण समिति बनाउने साथै लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण गरि प्रतिबेदन समयमै प्रतिवेदन तयार गर्न सम्बन्धित बिज्ञ समूहलाई पूर्ण सहयोग गर्ने निर्णय गरियो |

१. संयोजक श्री बसन्ता खड्का ,उपाध्यक्ष
२. सदस्य -श्री देवीराम पाठक – प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

३. सदस्य -श्री	- संयोजक , सामाजिक विकास समिति
४. सदस्य- श्री	महिला संजाल
५. सदस्य -श्री	अपांगता संजाल
६. सदस्य -श्री	जेष्ट नारीक संजाल
७. सदस्य -श्री	योनिक अल्पसंख्यक
८. सदस्य-सचिव -श्री	महिला ,बालबालिका शाखा

निर्णय नं.४: सरुमरानी गाउँ पालिकाको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण तयारी पश्चात सो को प्रतिबेदन कार्यपालिका र गाउँ सभामा पेश गरि छलफल एव अनुमोदन गर्ने निर्णय गरियो |

अनुसूची २: विश्लेषण गरिएका डकुमेण्टहरु तथा प्रस्तुतीकरण

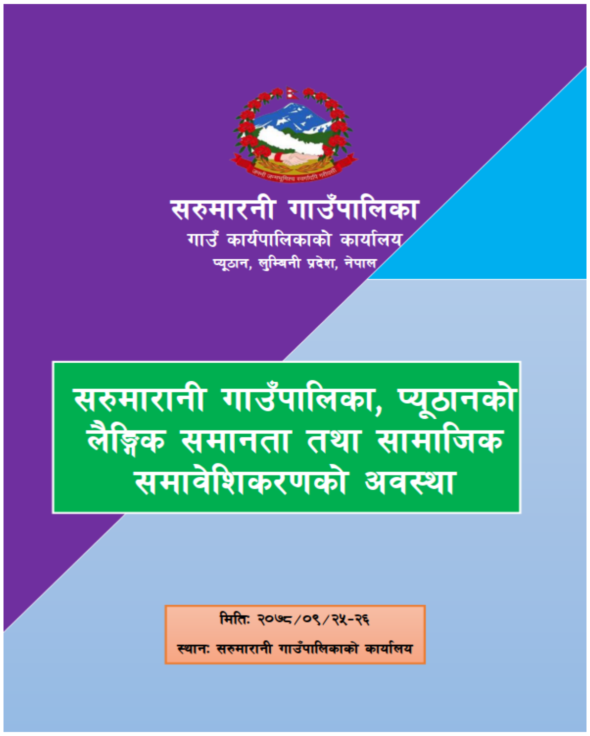

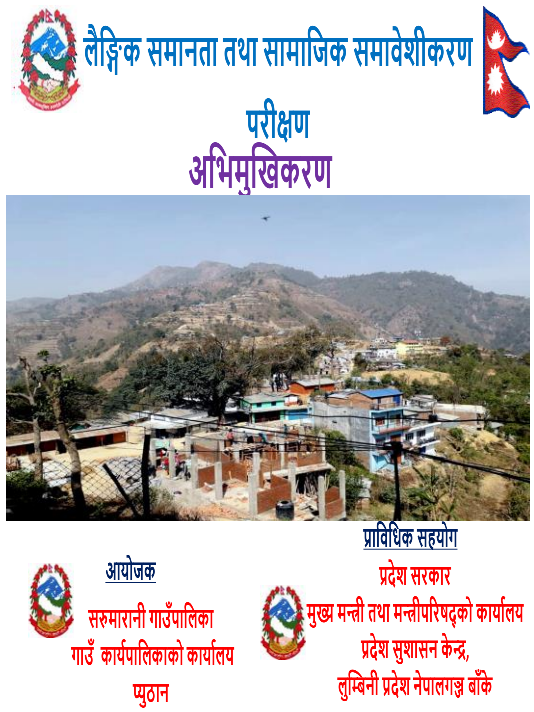

अनुसूची ३: परीक्षणका फोटोहरु

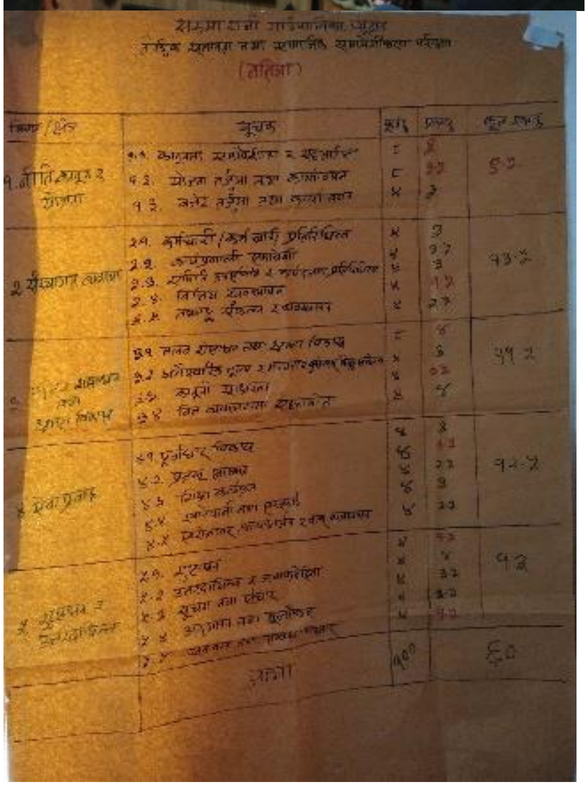
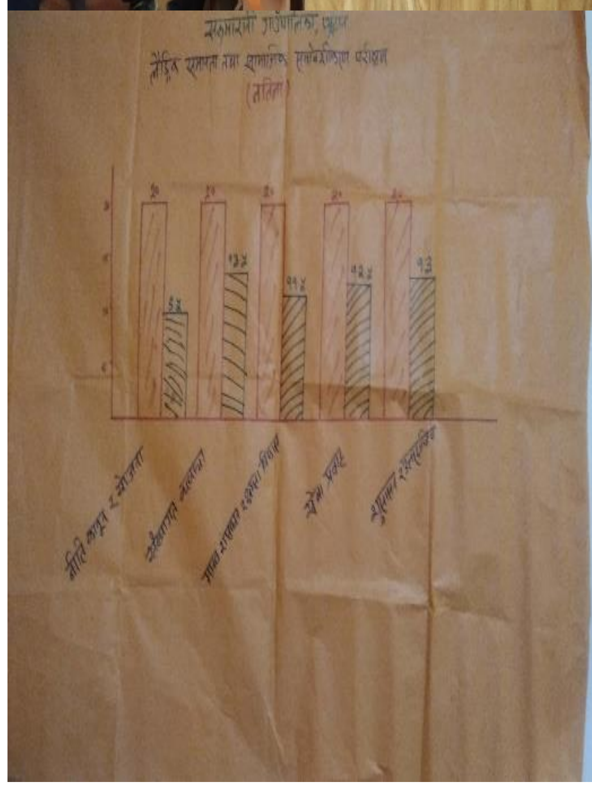

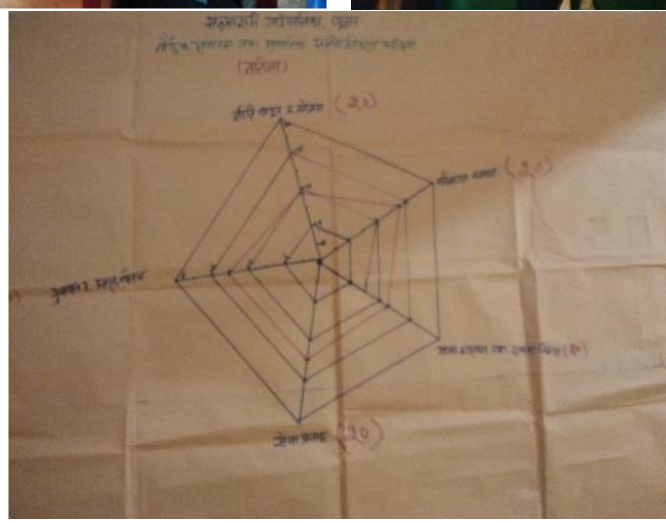

अनुसूची: ४

लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको मूल्याङ्कनका सूचक र मापनका अवस्थाहरू

नोट:मुल्याङ्कन गर्दा राम्रो अवस्थालाई १ अंक,मध्यम अवस्थालाई ०.०.५ अंक र अति कमजोर अवस्थालाई ० अंक दिनु पर्नेछ । तल दिएको तालिकामा प्रत्येक सूचकमा '१' ,'०.५ ,'र' ० 'अंक पाउने अवस्था र सो को प्रमाणीकरणको आधार राखिएको छ । यी सूचकमा गरिने मूल्याङ्कन सामुहिक मूल्याङ्कन हो । समूहमा पहिला सूचकमा छलफल गरी सोको अवस्थाबारे सहमतिमा अंक प्रदान गर्नु पर्नेछ ।

सिनं	मूल विषय	सहायक विषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१	नीति, कानून, योजना २०	नीति र कानूनमासमावेशिता\ सहभागिता	८	१.१.१	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदेशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरे/नगरेको?	०-१	०	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदेशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको ।	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदेशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन आंशिक रुपमामात्र समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको ।	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदेशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र समावेशी शब्द चयन र सहभागितामूलक हुने गरेको ।	स्थानीय तहले स्वीकृत गरेका नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरु र स्वीकृतिको लागि प्रस्तुत गरेका मस्यौदा नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरु ।
२				१.१.२	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरे/नगरेको?	०-१	०.५	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे आंशिक रुपमा मात्र लेखाजोखा गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारलेआफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे लेखाजोखा गर्ने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्ना नीति, कानून, योजना का दस्तावेजहरू र लेखाजोखा सम्पन्न भएको प्रमाणित गर्ने कागजातहरु ।

३				१.१.३	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्वन्धी कुराहरू समावेश भए/नभएको?	०-१	१	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्वन्धी कुराहरू समावेश भएको।	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्वन्धी कुराहरू आंशिक रुपमामात्र समावेश भएको।	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्वन्धी कुराहरू समावेश नभएको।	स्थानीय सरकारका स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र वार्षिक योजना सम्वन्धी दस्तावेजहरू
४				१.१.४	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीतिहरु छन/छैनन्? (स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरिएको वा नगरिएको)	०-१	०.५	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीति भएको र यस्तो नीति स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा समावेश गरिएको।	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै भएको तर स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा समावेश नगरिएको।	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीति नभएको र स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा समेत कुनै खास व्यवस्था नगरिएको।	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्नेनीति दस्तावेज र स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकाहरू

५				१.१.५	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितिमा परेको समुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु रोक्न पर्याप्त प्रावधान व्यवस्था गरिएको छ/छैन ?	०-१	०.५	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितिमा परेको समुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु रोक्न पर्याप्त प्रावधान राखिएको।	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितिमा परेको समुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु रोक्ने खालका केही प्रावधानमात्र समावेश गरिएको ।	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितिमा परेको समुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु रोक्नकुनै प्रावधान नराखिएको।	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिहरू र तिनको लैससास दृष्टिले विश्लेषण गरिएको दस्तावेज ।
६				१.१.६	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय स्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिँसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाए/नमिलाएको?	०-१	०	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय स्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको र सोहि अनुरूप कार्यान्वयन हुने गरेको।	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको तर कार्यान्वयन नभएको।	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय स्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुनेहिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध नमिलाएको।	महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने विभेद उपर सुनुवाई भएका प्रमानित कागजातहरू र माहिला तथा वञ्चितीमा परेका समुदायहरुको स्वयम भनाइहरुको दस्तावेज।
७				१.१.७	महिला र पुरूषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहे/नरहेको?	०-१	०.५	महिला र पुरूषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहेको।	महिला र पुरूषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने केही प्रावधान मात्र रहेको।	महिला र पुरूषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने कुनै प्रावधान नरहेको।	महिला र पुरूषमा श्रमको ज्याला भुक्तानी दस्तावेज

८				१.१.८	स्थानीय तहकोनीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहे/नरहेको?	०-१	०	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधानहरु रहेको	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने केही प्रावधान रहेको	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने कुनै प्रावधान नरहेको	स्थानीय तहको श्रम नीति दस्तावेज र यसको समीक्षा प्रतिवेदन
९		योजना तर्जुमा तथाकार्य ान्वयन	८	१.२.१	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको छ/छैन?	०-१	१	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको।	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि आंशिक रुपमा मात्र नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको।	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश नगरिएको।	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य विश्लेषण दस्तावेज ।
१०				१.२.२	गाउँपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितीकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहको लागि वा प्रत्यक्ष्य फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको	०-१	०.५	गाउँपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितीकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो	गाउँपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितीकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहमध्ये केहीको लागि मात्र प्रत्यक्ष्य	गाउँपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितीकरणमा परेको समूहको लागि वा प्रत्यक्ष्य फाइदा पुग्ने गरी	गाउँपालिकाको महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितीकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको

					निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरे/नगरेको?			समूहको लागि वा प्रत्यक्ष्य फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको।	फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको।	कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने नगरेको।	आधारमा सो समूहको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले निर्धारण गरेको बजेट सीमा।
११				१.२.३	स्थानीय सरकारको योजना सूची लक्षित समूहहरूको सक्रीय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरुले छनौट गरेका योजना प्राथमिकीकरणमा पर्ने गरे/नगरेको? (योजना तर्जुमा गर्दा गाउँ, वस्ती स्तरबाट आएका योजना कार्यक्रमहरुलाई समेटे नसमेटेको परीक्षण)	०-१	०.५	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्ती स्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा लक्षित समूहहरूको सक्रीय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरुले छनौट गरेका योजना प्राथमिकीकरणमा पर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्ती स्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा केही मात्र लक्षित समूहको सक्रीय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरुले छनौट गरेका केही योजना मात्र प्राथमिकीकरणमा पर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्ती स्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा लक्षित समूहको सक्रीय सहभागितामा तयार हुने नगरेको र उनीहरुले माग गरेका योजनाले सामान्यतया प्राथमिकता नपाउने गरेको।	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा भएका सहभागीहरूको सूची ,फोटो र वडास्तरबाट छनौट भएका योजनाको सूची र लक्षित समुहले छनौट गरेका कार्यक्रमको सूची।
१२				१.२.४	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भए/नभएको ?	०-१	०.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भएको।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा सामान्य छलफल भएको।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल नभएको।	बजेट तर्जुमा मार्गदर्शनको प्रति र समायोजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक

											आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषय समावेश भएको छ/छैन।
१३				१.२.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिए/नगरिएको? (तयारी प्रतिवेदन)	०-१	०.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिएको।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसार केही कार्यक्रम तय हुने गरेको।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने नगरिएको।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तयारी प्रतिवेदन।
१४				१.२.६	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरू विशेष गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने गरे/नगरेको?	०-१	०	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरू मध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन गर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरू मध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसार केही कार्यक्रमहरूमा बजेट विनियोजन गर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानताप्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण नगरेको बजेट विनियोजन पनि गर्ने नगरेको।	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरू स्थानीयकरण गरेको दस्तावेज र सोलाई प्राप्त गर्ने कार्यक्रमहरू बजेट

										विनियोजन दस्तावेज
१५				१.२.७	स्थानीय तहका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभपुग्ने गरी बने/नबनेको?	०-१	०.५	स्थानीय तहका योजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभपुग्ने गरी बनेको ।	स्थानीय तहका योजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई सिमित रुपमा प्रत्यक्ष लाभर केही अप्रत्यक्ष लाभ पुग्ने गरी बनेको ।	स्थानीय तहका योजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभपुग्ने गरी नबनेको ।	स्थानीय तहका योजना दस्तावेज
१६				१.२.८	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भए/नभएको र मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिए/नदिएको?	०-१	१	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भएको ,मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिएको।	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता गर्ने र मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिने नीति लिएको ।	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता नभएको, मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी पनि नदिएको ।	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन सम्वन्धी कानूनका प्रावधानहरू र केही योजनाको नमूना अवलोकन ।
१७		बजेट तर्जुमा तथाकार्यान्वयन	४	१.३.१	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरूसँग बसेर समस्या	०-१	१	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरूसँग	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गका समूहहरूसँग	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा अघि समुदायका सरोकारवालाहरू सँगको छलफल र परामर्श तथा विपन्नता स्तरीकरण

					केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिए/नगरिएको?			बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको।	बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको।	वर्गका समूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने नगरिएको।	सम्वन्धी आवधिक दस्तावेज
१८				१.३.२	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमित रुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिए/नगरिएको?	०-१	०.५	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमित रुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने गरिएको।	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माणएवं परीक्षण गर्न कहिले काहीं बजेटको व्यवस्था हुने गरेको।	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण गर्न बजेटको व्यवस्था हुने नगरेको।	स्थानीय सरकारको बजेट विनियोजन र लैससास परीक्षण दस्तावेजहरु।
१९				१.३.३	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा समावेश गरिए/नगरिएको ?	०-१	१	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा समावेश गरेको।	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा समावेश भएपनि पर्याप्त नभएको।	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट ब्यवस्था हुने नगरेको।	स्थानीय सरकारको बजेट विनियोजन र लैससास परीक्षण दस्तावेजहरु।
२०				१.३.४	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चितप्र तिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममा समयैमा खर्च	०-१	०.५	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि कहिले कहीं बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममा खर्च गर्ने गरिएको।	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि बजेट विनियोजन तथा उनीहरूको हितका	बजेट तथा कार्यक्रम बीच भिडान नतिजा निकाल्ने ,बजेट तथा कार्यक्रम दस्तावेज।

					गरि/नगरिएको? (बजेट तथा कार्यक्रम बीच भिडान)			कार्यक्रममा समयैमा खर्च गर्ने गरिएको।		कार्यक्रममा खर्च गर्ने नगरिएको।	
२१	**संस्थागत व्यवस्था २०**	**कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व**	४	२.१.१	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी/पदाधिकारी) महिलाहरूको समान रुपमा (५०।५० प्रतिशत)प्रतिनिधित्व रहेको छ/छैन ?	०-१	०.५	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी/पदाधिकारी) महिलाहरूको समानरुपमा (५०।५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व रहेको अवस्था।	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी/पदाधिकारी) महिलाहरूको समान रुपमा (५०।५० प्रतिशत)प्रतिनिधित्व नभए पनि कम्तिमा ३३ प्रतिशत प्रतिनिधित्व रहेको अवस्था	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी/पदाधिकारी) महिलाहरूको समान रुपमा (५०।५० प्रतिशत)प्रतिनिधित्व नभए पनि कम्तिमा ३३ प्रतिशत पनि प्रतिनिधित्व नरहेको अवस्था	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा रहेका (कर्मचारी/पदाधि कारी) को नामावली।
२२				२.१.२	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति लिइएको छ/छैन ?	०-१	१	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति लिइएको अवस्था।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदाय मध्येबाट केही समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको सिमित समावेशी प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति लिइएको अवस्था।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति लिइएको छैन।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको सम्वन्धी नीति ,कानून र अभ्यास सम्बन्धी दस्तावेज।

२३				२.१.३	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्वन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत दिने गरेको/नगरेको ?	०-१	०.५	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्वन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको।	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्वन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको जनप्रतिनिधि समावेश गरेको कार्यटोली मार्फत दिने गरेको।	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्वन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेर सेवा दिने नगरेको।	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्ने रणनीति तथा कार्यनीति र सेवा प्रवाह दस्तावेज।
२४				२.१.४	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिबृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको । नलिएको	०-१	१	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिबृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिबृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुनेगरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई समेत सेवाप्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिबृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर पाइने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति नरहेको।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई क्षमता अभिबृद्धिको अवसर प्रदान गर्ने सकारात्मक विभेदको नीति तथा रणनीति दस्तावेज।
२५		कार्यप्रणाली समावेशी	४	२.२.१	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति छ/छैन ?	०-१	०.५	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय	महिला र पुरुष बीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति	महिला र पुरुष बीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय	महिला र पुरुष बीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण

								तहको निश्चित कार्यनीति रहेको।	भएपनि कार्यान्वयनमा नरहेको।	तहको निश्चित कार्यनीति नरहेको।	बढाउनको कार्यनीति दस्तावेज।
२६				२.२.२	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था छ/छैन? (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित गरिए/नगरिएको)	०-१	१	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाकोव्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको)।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको) तर कार्यान्वयनमा नरहेको।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था नगरिएको।	स्थानीय सरकारको संगठन संरचना र लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको कार्य निर्देश शर्त र जिम्मेवारी किटान दस्तावेज।
२७				२.२.३	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाब महिलाहिंसा नियन्त्रणको लागि आचारसंहिता बनाएर लागु गरिएको छ/ छैन ?	०-१	१	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाब महिलाहिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरिएको।	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाब र महिलाहिंसा नियन्त्रण सम्वन्धी आचार संहिता रहेको तर कार्यान्वयन नभएको।	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाब र महिलाहिंसा नियन्त्रण सम्वन्धी आचार संहिता केही पनि नरहेको।	स्थानीय सरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाब महिलाहिंसा नियन्त्रण सम्वन्धी आचार संहिता दस्तावेज,निर्णय पुस्तिका।

२८				२.२.४	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए नभएको र यस समितिले वडा तहमा योजाना सम्वन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरे/नगरेको?	०-१	१	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेको र यस समितिले वडा तहमा योजाना सम्वन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन समेत गरेको।	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेतापनि यस समितिले वडा तहमा योजाना सम्वन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन नगरेको।	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता नरहेको र यस समितिले वडा तहमा योजाना सम्वन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन समेत नगरेको।	योजना तर्जुमा समितिलाई र लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिले सुझाव दिएको दस्तावेज , बैठकको उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका र वडास्तरमा गरेको अनुगमन प्रतिवेदन ।
२९		**समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व**	४	२.३.१	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहे/नरहेको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेको।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेपनि व्यवहारमा केहीको मात्र प्रतिनिधित्व हुने गरेको।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था नरहेको।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समावेशी प्रतिनिधित्व भएको

											उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका।
३०				२.३.२	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भाग लिन पाए/नपाएको?	०-१	१	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भाग लिन पाएको।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफलमा भागलिन पाए पनि निर्णय निर्माणमा भूमिका खेल्न नसकेको।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भाग लिन नपाएको।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूको छलफल सहभागिताको उपस्थिति र निर्णय पुस्तिकाको प्रति।
३१				२.३.३	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्वन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरे/नगरेको ?	०-१	०.५	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्वन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको।	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्वन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण नगरी नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको।	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्वन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले। गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण र सुझाव केहीपनि दिने नगरेको।	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्वन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले दिएका सुझावहरु।

३२				२.३.४	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरुको कार्यान्वयन हुने गरे/नगरेको ?	०-१	०.५	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरुको प्रायः कार्यान्वयन हुने गरेको।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरुको कार्यान्वयन कहिले काहीँमात्र हुने गरेको।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरुको कार्यान्वयन हुने नगरेको।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरु र कार्यान्वयन समीक्षा
३३		वित्त व्यवस्थापनप्रणालीमा समावेशिता	४	२.४.१	स्थानीय तहमा महिला विकास, लैङ्गिक हिंसा विरुद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेख गरी छुट्टै कोष स्थापना गरिएको/नगरिएको ?	०-१	०.५	स्थानीय तहमा महिला विकास, लैङ्गिक हिंसा विरुद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेख गरी छुट्टै कोष स्थापना भएको।	स्थानीय तहमा महिलाविकास, लैङ्गिक हिंसा विरुद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेख गरी छुट्टै कोष स्थापना गर्ने निर्णय भएको तर कार्यान्वयन नभएको।	स्थानीय तहमा महिला विकास, लैङ्गिक हिंसा विरुद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि छुट्टै कोष स्थापना नभएको।	स्थानीय तहमा महिला विकास, लैङ्गिक हिंसा विरुद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि छुट्टै कोष स्थापना

											सम्वन्धी दस्तावेज ।
३४				२.४.२	के आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएको छ? उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ?	०-१	१	आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएको तथा उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको।	आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएको तर उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा भने नभएको।	आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकासर सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था तथा उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा नभएको ।	आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेट तथा कार्यक्रम दस्तावेजहरु।
३५				२.४.३	के स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरु लागि वजेटको व्यवस्था भएको छ? सो अनुसार कार्यक्रम पहिचान गरिएको छ?	०-१	०	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरु लागि वजेटको व्यवस्था भएको तथा सो अनुसार कार्यक्रम पहिचान गरिएको।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरु लागि वजेटको व्यवस्था भएको तरसो अनुसार कार्यक्रम पहिचान नगरिएको।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरु लागि वजेट तथा कार्यक्रम प्रवन्ध नै नभएको।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको व्यवस्था तथा सोको लागि आवश्यक जनशक्ति ,वजेट तथा कार्यक्रमको व्यवस्था भएको दस्तावेज।
३६				२.४.४	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचनाप्र णाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे/नगरेको र	०-१	०	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे पनि	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली

					कम्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्वन्धी सूचना दिने वा नदिने गरेको।			गरेको र कम्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्वन्धी सूचना दिने गरेको।	कम्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्वन्धी सूचना दिने नगरेको।	व्यवस्था नगरेको र कम्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्वन्धी सूचना पनि नदिने गरेको।	व्यवस्थापन बजे विनियोजन गरेको दस्तावेज र सूचना प्रणाली र यसबाट प्रवाहित सूचनाहरू।
३७		तथ्याङ्क सङकलन तथाव्यवस्थापन	४	२.५.१	के स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदाय स्तरका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याँक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने गरेको छ ? (लिङ्ग ,उमेर ,जात ,र आर्थिक स्थिति आदि) (गाऊँ प्रोफाईल)	०-१	०	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदाय स्तरका(लिङ्ग ,उमेर ,जात ,र आर्थिक स्थिति आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्यांङ्क संकलन गर्ने गरेको र खण्डीकृत तथ्यांङ्कको समय समयमा अध्यावधिक गर्ने गरेको छ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका(लिङ्ग ,उमेर , जात ,र आर्थिक स्थिति आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना।तथ्याँक संकलन गरेको तर खण्डीकृत तथ्यांङ्कको अध्यावधिक नगरेको।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका(लिङ्ग , उमेर ,जात ,र आर्थिक स्थिति आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याँक संकलन पनि नगरेको।	महिला, पुरुष, बालबालिका, सबै जातजातिका (लिङ्ग ,उमेर , जात ,र आर्थिक स्थिति आदि) खण्डिकृत तथ्याङ्क सहितको गाऊँ प्रोफाईल।
३८				२.५.२	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदाय स्तरका आधारभूत सूचना/तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गर/नगरेको (गाऊँ प्रोफाईल)	०-१	०.५	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदाय स्तरका आधारभूत सूचना/तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदाय स्तरका आधारभूत सूचना/तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरेको तर छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन नगरेको।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदाय स्तरका आधारभूत सूचना/तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान नै नभएकोले छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने नगरेको।	स्थानीय स्तरका समुदाय स्तरका आधारभूत सूचना/ तथ्याँक र नक्साङ्कन सहितको गाऊँ प्रोफाईल।

३९				२.५.३	के स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको छ ?	०-१	१	स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नीति बनाएको तर कार्यान्वयन नभएको।	स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नगरेको।	स्थानीय पार्श्वचित्र र खण्डीकृत तथ्यांक तथा सूचनाको विवरण र स्थानीय विकास योजना तर्जुमा दस्तावेज।
४०				२.५.४	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्याँक अध्यावधिक गर्ने गरे/नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्याँक अध्यावधिक गर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन गरेपनि तथ्याँक अध्यावधिक नगरेको।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्याँक अध्यावधिक गर्ने नगरेको।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जिकरणको अभिलेख।
४१	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास २०	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	३.१.१	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरे नगरेको र छुट्टै शीर्षकमा बजेट विनियोजन भए/नभएको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आए/नआएको ?	०-१	१	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरी छुट्टै शीर्षकमा बजेट विनियोजन हुने गरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको।	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार भएपनि छुट्टै शीर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको तथा यस्ता कार्यमा भए गरेको खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार नगरेको, छुट्टै शीर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि समेत स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको।	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना, वार्षिक बजेट किताब र लैससासमा खर्च गर्ने कार्यविधि।

४२				३.९.२	स्थानीय सरकारका पदाधिकारी/कमर्चारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंशा सम्बन्धी तालिम लिएका छन् वा छैनन् र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता गरिएको थियो वा थिएन ?	०-१	१	स्थानीय सरकारका पदाधिकारी/कमर्चारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंशा सम्बन्धी तालिम लिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता गरिएको।	स्थानीय सरकारका पदाधिकारी/कमर्चारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंशा सम्बन्धी तालिम लिए पनि तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता नगरिएको।	स्थानीय सरकारकासबै पदाधिकारी/कमर्चारीहरू ले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंशा सम्बन्धी तालिम नलिएका र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता नगरिएको।	स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरु र समावेशी सदस्यहरूलाई तालिम प्रदान गर्दा कुल संख्याका आधारमा महिला तथा पुरुषको सहभागी संख्याको अनुपात विश्लेषण प्रतिवेदन।
४३				३.९.३	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग र महिलाका आवश्यकता समेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको छ/छैन?	०-१	०.५	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग तथा महिलाका आवश्यकता समेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको।	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग र महिलाका आवश्यकता समेटिए पनि तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने नगरिएको।	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग हुने नगरेको, महिलाका आवश्यकता पनि नसमेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण समेत लिने नगरिएको।	तालिममा समेटिएको विषयवस्तु, भाषाको लेखन र प्रयोगको स्तर, आवश्यकतामा आधारित भएको तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण प्रतिवेदन ।

४४				३.१४	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण) छन/छैनन्? सो अनुसारको वजेट विनियोजन गरिएको छ/छैन ?	०-१	१	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू रहेका र सो अनुसारको वजेट विनियोजन हुने गरेको।	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू भएपनि सो अनुसारको वजेट विनियोजन हुने नगरेको।	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू र सो अनुसार वजेट विनियोजन हुने नगरेको।	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता विकास सम्वन्धी प्राविधिक तालिम, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदिको प्रतिवेदन र परिमाण खुल्ने बजेट खर्च विवरण।
४५				३.१५	के स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्वन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत छन् ? (विषयगत तालिमप्राप्त जनशक्ति संख्या)	०-१	०.५	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्वन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत रहेको।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्वन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने केही मानवीय श्रोत रहेको।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्वन्धी तालिम दिने तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने मानवीय श्रोत नरहेको।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्वन्धी तालिम तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने विषयगत तालिमप्राप्त जनशक्ति संख्या विवरण।
४६				३.१६	के स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था छ ?	०-१	०	स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा	स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था	स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइ र सो	स्थानीय सरकारको संगठन संरचना र कार्यरत

								शाखा वा इकाइको व्यवस्था रहेको ।	भएपनि जनशक्ति नखटाइएको ।	सम्वन्धी जनशक्ति नहेको ।	जनशक्तिको शाखागत विवरण।
४७				३.१.७	महिला र वन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे/नरहेको र कार्यान्वयन भए/नभएको? (संचालित तालिम कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०	महिला र वन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन हुने गरेको।	महिला र वन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षाका हुने गरेपनि सबैले अवसर नपाएको।	महिला र वन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षाका हुने नगरेको र कार्यक्रम समेत नरहेको।	स्थानीय तहको वार्षिक कार्यक्रम र महिला तथा वन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी सम्वन्धी कार्यक्रमहरूको उपस्थिति विवरण।
४८				३.१.८	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्दताहरूका बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी छ ? सोको लागि अभिमुखीकरण गरिएको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्दताहरूका बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिन अभिमुखीकरण गरिएको ।	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्दताहरूका बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिने कार्यक्रम रहेपनि सञ्चालन नभएको।	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्दताहरूका बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी नभएको र यस्तो जानकारी दिने कुनै कार्यक्रम नरहेको।	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्दताहरूका बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिने अभिमुखीकरण कार्यक्रमको संख्या

											र उपस्थिति विवरण।
४९		अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	३.२.१	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरी कार्यक्रम समयैमा सम्पन्न गरेको छ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	१	महिला विरुद्ध सवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरी कार्यक्रम समयैमा सम्पन्न हुने गरेको।	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू रहेपनि सो अनुसारको बजेट विनियोजन तथा कार्यक्रम सञ्चालन नभएको।	महिला विरुद्ध सवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू नरहेको र यसका लागि बजेट समेत विनियोजन हुने नगरेको।	महिला विरुद्ध सवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र बजेट विवरण तथा सञ्चालित कार्यक्रम कार्यक्रम संख्या ,मिति र उपस्थिति विवरण।
५०				३.२.२	लैङ्गिक हिंसा रहित गाऊपालिका घोषणा गरेको छ ? (घोषणा गरेको मिति) र महिला हिंसाविरुद्ध सून्य सहिष्णुता अपनाएको छ? (घटेका घटना संख्या र लिइएका निर्णय)	०-१	०	लैङ्गिक हिंसा रहित गाऊपालिका घोषणा भएको र महिला हिंसाविरुद्ध सून्य सहिष्णुता अपनाइएको।	लैङ्गिक हिंसा रहित गाऊपालिका घोषणा भएपनि महिला हिंसाका घटना उल्लेख्य रुपमा नघटेको।	लैङ्गिक हिंसा रहित गाऊपालिका घोषणा पनि नभएको र महिला हिंसाका घटना उल्लेख्य संख्यामा रहेको।	लैङ्गिक हिंसा रहित गाऊपालिका घोषणा गरेको मिति तथा लिइएका निर्णय विवरण र स्थानीय न्यायिक समिति वा प्रहरीमा महिला हिंसासम्वन्धी उजुरीदर्ता विवरण।
५१				३.२.३	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध सवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने गरेको छ?	०-१	१	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध सवै खाले हिंसा निर्मूल	महिला विरुद्ध सवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू स्थानीय सरकारहरूले	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध सवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने	स्थानीय सरकारले सञ्चालन गरेका महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल

					(कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका)			गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गरिएको ।	संचालन गर्ने गरे पनि प्रभावकारी नभएको ।	कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नगरेको ।	गर्ने कार्यक्रमको उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका
५२				३.२.४	के स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै)जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि जस्ता सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने गरेको छ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	१	स्थानीय सरकारले समाजमा रहेको विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि जस्ता सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि मध्ये केहीमात्र सामाजिक कुरीति हटाउने कार्यक्रम संचालन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि सामाजिक कुरीति हटाउने कार्यक्रम संचालन हाल सम्म नगरेको ।	स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि सामाजिक कुरीति हटाउन सञ्चालन गरेका कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति ।
५३		कानूनी साक्षरता	४	३.३.१	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य	०-१	०.५	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन,	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत केही जनप्रतिनिधिहरू तथा पालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरुमध्ये केही सिमितलाई मात्रनेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत केही जनप्रतिनिधिहरू तथा पालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरुमध्ये कसैलाई पनि नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान र अन्य प्रचलित

					प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको बारेमा अभिमुखीकरण गर्ने गरे/नगरेको?			मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरण गर्ने गरिएको।	समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरण गरिएको।	व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरण नगरिएको।	कानूनको विषयमा गरिएको अभिमुखीकरण कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति विवरण।
५४				३.३.२	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्वन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य विषयवस्तुका सम्बन्धमा समय समयमा अभिमुखीकरण गर्ने गरे/नगरेको?	०-१	०	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख, प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्वन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य विषयवस्तुका सम्बन्धमा समय समयमा अभिमुखीकरण गर्ने गरेको	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूमध्ये केहीलाईमात्र कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्वन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य विषयवस्तुका सम्बन्धमा अभिमुखीकरण गरिएको।	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्वन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य विषयवस्तुका सम्बन्धमा कुनैपनि अभिमुखीकरण नभएको।	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्वन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत

											मुख्य विषयवस्तु समेटी गरिएको अभिमुखीकरण कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति विवरण।
५५				३.३.३	के महिलाहरूको लागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालित भएका छन? (जस्तैः कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा विरुद्धका कार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण)	०-१	०	महिलाहरूको लागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी -कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा विरुद्धका कार्यक्रम आदिबारे नियमित रुपमा अनुशिक्षण हुने गरेको।	महिलाहरूको लागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी -कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा विरुद्धका केही विषयमा अभिमुखिकरण हुने गरेको।	महिलाहरूको लागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी -कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा विरुद्धका कार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण नभएको।	महिलाहरूको लागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी -कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा विरुद्धका कार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण कार्यक्रम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या

५६				३.३.४	महिलाहरूको लागि संचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालनबाट के उनीहरु लाभान्वित भएका छन् ? (जस्तैः कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा विरुद्धका कार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण र यसको असार)	०-१	०	महिलाहरूको लागि संचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालनबाट कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा विरुद्ध महिलाहरू सशक्तिकरण भएको।	महिलाहरूको लागि संचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालन बाट कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा विरुद्धका विषयहरु मध्ये केहीमा महिलाहरूको सशक्तिकरण भएको।	महिलाहरूको लागि संचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालन नभएको र यसले महिलाको कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा विरुद्धका कार्यक्रमहरूमा महिलाहरु सशक्त नभएको।	महिलाहरूको लागि संचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू जस्तैः कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा विरुद्धका कार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण कार्यक्रम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या।
५७		विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	३.४.१	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृत गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्श गरे/नगरेको र यस्ता दस्तावेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र	०-१	१	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृत गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्श हुने गरेको	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृत गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका सिमित	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृत गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको	स्थानीय सरकारले विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधिको प्रति र निर्माणको क्रममा

					समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान रहे/नरहेको ?			र यस्ता दस्ताबेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान समेत रहेको ।	व्यक्तिसँगमात्र परामर्श लिने गरेको र यस्ता दस्ताबेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान नरहेको ।	समुदायसँग परामर्श लिने नगरेको र यस्ता दस्ताबेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरीएको विशेष राहतको प्रावधान समेत नरहेको ।	गरिएको परामर्श कार्यक्रमको उपस्थिति र सहभागिता विवरण ।
५८				३.४.२	स्थानीय स्तरको विपद सम्वन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरे/नगरेको?	०-१	१	स्थानीय स्तरको विपद सम्वन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला र वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय स्तरको विपद सम्वन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहका महिला रकेही वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय स्तरको विपद सम्वन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहका महिला र वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको तथ्याङ्क नराखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय स्तरको विपद सम्वन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लिइएको लाभान्वित समूहका महिला र वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको तथ्याङ्क तथा राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरणको सूची ।

५९				३.४.३	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी गर्ने गरे/नगरेको?	०-१	१	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी सञ्चालन गर्ने गरेको।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा केही वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको सहभागितामा उनीहरूलाई प्राथमिकतामा राखी सञ्चालन गर्ने गरेको।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको सहभागिता विना उनीहरूलाई विशेष प्राथमिकता नदिइ सञ्चालन गर्ने गरेको।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी कार्यका लाभान्वित समूह र उनीहरूको दिएको प्राथमिकता तथा सहभागिता विवरण।
६०				३.४.४	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरे/नगरेको?	०-१	१	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरेको।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय मध्ये सिमितको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरेको।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको सहभागितामा विना नै निर्णय गर्ने गरेको।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा भएको उपस्थिति विवरण।

६१	सेवा प्रवाह २०	पूर्वाधार विकास	४	४.१.१	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमान तयार गर्दा संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक, बालअपाङ्ग मैत्री / संवेदनशील संरचनाको प्रावधान सहित हुने गरे/नगरेको?	०-१	१	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमान तयार गर्दा महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरीलैङ्गिक, बालअपाङ्ग मैत्री तथा संवेदनशील संरचना निर्माण हुनेगरी स्वीकृत हुने गरेको।	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमान तयार गर्दा अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरीभएपनि लैङ्गिक र बालमैत्री तथा संवेदनशील संरचना निर्माण हुनेगरी स्वीकृत नहुने गरेको।	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमान तयार गर्दा महिला ,बालबालिका र अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक बालमैत्री तथा संवेदनशील संरचना निर्माण हुनेगरी स्वीकृत नहुने गरेको	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि स्वीकृत ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमानतथा संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरीलैङ्गिक, बालरअपाङ्ग मैत्री / संवेदनशील संरचनाको ड्रइङ , डिजायन भएको प्रमाण।
६२				४.१.२	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्वन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त	०-१	१	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्वन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्वन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू मध्ये केहीको मात्रनिर्माण गर्दा	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्वन्धी भवन र अन्य	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार

					दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरिएको छ/छैन?			महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण हुने गरेको।	महिला, अपाङ्गता भएकाव्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण हुने गरेको।	संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण हुने नगरेको।	सम्वन्धी भवन र अन्य संरचनाहरूका ड्रइङ ,डिजायन र निर्मित संरचनाको कार्यसम्पन्न प्रतिवेदनहरू।
६३				४.१.३	स्थानीय तहले१५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्वन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्री युक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने गरिएको छ/छैन?	०-१	०	स्थानीय तहले१५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्वन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्री युक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने गरेको।	स्थानीय तहले१५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्वन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्री युक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्नुपर्ने नीति बनाएको तर कार्यान्वयन नभएको।	स्थानीय तहले१५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्वन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्री युक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने कुनै नीति नै नभएको र हालसम्म यस विषयमा नसोचिएको।	स्थानीय तहले१५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्वन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा बालमैत्री युक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने नीति र

										स्वीकृत नक्साको प्रति ।
६४				४.१.४	स्थानीय तहले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परम्परागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू रहे/नरहेको?	०-१	१	स्थानीय तहले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परम्परागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू रहेका ।	स्थानीय तहले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परम्परागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्ने सोच बनाएको तर सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू नरहेको ।	स्थानीय तहले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परम्परागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न नीति तथा सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू समेत नरहेको ।	स्थानीय तहले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परम्परागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने नीति तथा आयोजनाहरू ।
६५		प्रजनन् स्वास्थ्य	४	४.२.१	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्वन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भए/नभएको?	०-१	०	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्वन्धी नीति र	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्वन्धी नीति र	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने नीति तथा यसको कार्यान्वयन केहीपनि नभएको ।	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने नीति र

								कार्यक्रम समावेश गरी सो नीति कार्यान्वयन गरिएको।	कार्यक्रम समावेश भएको तर कार्यान्वयन नभएको।		यसको अनुगमन प्रतिवेदन।
६६				४.२.२	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरुमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था र सो को व्यवस्थापन गरिएको छ/छैन?	०-१	०	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरुमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था र सो को व्यवस्थापन गरिएको।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरुमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वयन नभएको।	स्थानीय तहको कार्यालय ,अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरुमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था सम्वन्धी नीति तथा यसको व्यवस्थापन केहीपनि नभएको।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरुमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था गर्ने नीति र यसको अनुगमन प्रतिवेदन।
६७				४.२.३	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गरिएका छन्?	१	१	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गरिएका।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी केही विशेष कार्यक्रमहरू मात्र संचालन भएका।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कुनैपनि विशेष	सुत्केरी हुंदाको स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर्न, किशोरीहरूको लागि प्रजनन र यौन शिक्षा आदानप्रदान गर्न, एचआईभी एड्स, स्तनक्यान्सर,

									कार्यक्रमहरू संचालित नभएका।	पाठेघरको क्यान्सर र आङ्ग खस्ने अवस्था सुधार गर्ने र स्वास्थ्य शिविरहरू राख्ने जस्ता महिलाको स्वास्थ्य सुधार सम्वन्धी कार्यक्रम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या।
६८				४.२.४	महिला, गरिब, निमुखा र वञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट भए/नभएको?	०-१	०.५	महिला, गरिब, निमुखा र वञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने कार्यक्रम र बजेट कार्यान्वयनमा रहेको।	महिला, गरिब, निमुखा र वञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम भएपनि बजेट विनियोजन नभएको।	महिला, गरिब, निमुखा र वञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट नभएको।	महिला, गरिब, निमुखा र वञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने चालु वर्षको कार्यक्रम र बजेट भएको प्रति र गतवर्षको समीक्षा प्रतिवेदन।
६९		शिक्षा कार्यक्रम	४	४.३.१	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाए/नमिलाएको ?	०-१	१	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै

								विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाएको ।	भर्ना गराउने नीति भएपनि पर्याप्त प्रयास नभएको ।	विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध नमिलाएको ।	बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने निर्णय तथा यसको कार्यान्वयन प्रतिवेदन ।
७०				४.३.२	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रबृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाए/नमिलाएको?	०-१	०.५	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रबृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका केही परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायका केही बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रबृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायका कुनै बालबालिकालाई पनि दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रबृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध नमिलाएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायकासबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रबृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाउने

											कार्यक्रम तथा कार्यान्वयन प्रतिवेदन।
७१				४.३.३	अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालित भए/नभएका? (जस्तैः अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा, आदि) (कार्यक्रम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या)	०-१	०	अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा, आदि संचालन भएका।	अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा, आदि संचालन गर्ने नीति भएपनि बजेट विनियोजन नभएको।	अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षाआदि कुनैपनि संचालन नभएको।	अशिक्षित महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षाआदि संचालनको उपस्थिति र अनुगमन प्रतिवेदन।
७२				४.३.४	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरे/नगरेको?	०-१	१	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा	केही विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागि प्याड र यौन शिक्षा तथा	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी

								सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरेको।	सहजीकरण सम्वन्धी सिमित कार्यक्रम संचालन हुने गरेको।	सहजीकरण जस्ता कुनै कार्यक्रम संचालन हुने नगरेको।	प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालनतथा अनुगमनका प्रतिवेदनहरु।
७३		खानेपानी तथा सरसफाइ	४	४.४.१	गाउँपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भए/नभएको ?	०-१	१	गाउँपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भएको।	गाउँपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि एउटै शौचालयको व्यवस्था भएको।	गाउँपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध नभएको।	गाउँपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भए /नभएको अनुगमन गर्ने।
७४				४.४.२	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौंडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता	०-१	१	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौंडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा केही वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौंडामा पोखरी, टोल	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा वडा वडामा खुला

					कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे/नगरेको?			कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको।	सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन भएको।	गौंडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको।	दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौंडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने बजेट र संचालन प्रतिवेदन।
७५				६.४.४	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरूषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे। नगरेको ?	०-१	०	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरूषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको।	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरूषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने बजेट तथा कार्यक्रम रहेको तर कार्यान्वयन नभएको।	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरूषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको।	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरूषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिवृद्धि कार्यक्रमको

										स्वीकृत बजेट र सञ्चालन प्रतिवेदन।
७६				४.४.४	महिलाहरू बढी मात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परम्परागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे/नगरेको?	०-१	१	महिलाहरू बढी मात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परम्परागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको।	महिलाहरू बढी मात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परम्परागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने कार्यक्रम रहेको तर कार्यान्वयन नभएको।	महिलाहरू बढी मात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परम्परागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको।	स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परम्परागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन बजेट र प्रतिवेदन।
७७		स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	४.५.१	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिई महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू राख्ने र वार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरिएको छ/छैन?	०-१	१	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिई महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू राख्ने गरिएको र वार्षिक	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिई महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक केही कार्यक्रमहरू राख्ने गरिएको तर र वार्षिक	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिई महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्नु अगाडि बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिई महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई

								बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन गरिएको ।	बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन नभएको।	कुनै कार्यक्रम राख्ने नगरिएको ।	प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमको विषयवस्तु, बजेट तथा संख्या ।
७८				४.५.८	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरे/नगरेको ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय नगरेको र कुनै त्यस्ता कार्यक्रम कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय सरकारले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि गरिएका कार्यक्रमहरूको संख्या र उपस्थिति ,तथा स्वीकृत कार्यक्रम ।
७९				४.५.९	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने गरे/नगरेको?	०-१	१	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने गरेको ।	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी

					(मनोनयन, नियुक्ति वा गठन र तालिमसम्बन्धी सूचकांक)				गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वयन नभएको।	सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नगरेको।	प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने गर्ने निर्णय र मनोनयन, नियुक्ति वा गठन र तालिम सम्बन्धी विवरण।
८०				४.५.४	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भए/नभएको?	०-१	०	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भएको।	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम भएको तर कार्यान्वयन नभएको।	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम नभएको।	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम र अनुगमन प्रतिवेदन।
८१	सुशासन तथा उत्तरदायित्व २०	सुशासन	४	५.१.१	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज	०-१	१	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम सम्बन्धित	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरेपनि सम्बन्धित अधिकारीबाट तदर्थ	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका विषयमा कार्यपालिका तथा

					गर्ने गरेको वा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ?			अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको ।	निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ।		सभाबाट नीति, कानून जारी र कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट भएका निर्णय ।
८२				५.१.२	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीति कार्यान्वयनमा ल्याए/नल्याएको ?	०-१	०.५	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीति कार्यान्वयनमा ल्याएको ।	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता केही नीतिमात्र कार्यान्वयनमा ल्याएको ।	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता कुनै नीति कार्यान्वयनमा नल्याएको ।	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीति र कार्यान्वयन प्रतिवेदन ।
८३				५.१.३	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताका क्षेत्रमा कुनै कार्यक्रमतय नभएको	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका

								कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	कार्यक्रम तय भएपनि कार्यान्वयन नभएको ।	तथा कुनै कार्यान्वयन नभएको ।	क्षेत्रमा स्वीकृत तथा सञ्चालित कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति ।
८४				५.१.४	संयुक्त राष्ट्र सङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यक्रमहरू समयैमा सम्पन्न गरेको छ ?	०-१	०	संयुक्त राष्ट्र सङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यक्रमहरू समयैमा सम्पन्न गर्ने गरेको ।	संयुक्त राष्ट्र सङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन भएपनि कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन नभएको।	संयुक्त राष्ट्र सङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्ने कुनै कार्यक्रममा रकम विनियोजन नभएको र हालसम्म कुनै कार्यक्रम नभएको ।	संयुक्त राष्ट्र सङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्ने कार्यक्रममा विनियोजित बजेट तथा कार्यक्रम संख्या, कार्यक्रम संचालन भएको संख्या र उपस्थिति ।
८५		उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	५.२.१	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरे/नगरेको?	०-१	१	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले आकल झुकल केही कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले कुनै कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण,

										सार्वजनिकीकरण गर्ने नगरेको।	सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गरेको प्रति र कार्यक्रमको उपस्थिति।
८६				५.२.२	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहने गरे/नगरेको?	०-१	१	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको उपस्थिति रहने गरेको।	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको कहिले काहीं मात्र उपस्थिति रहने गरेको।	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको उपस्थिति रहने नगरेको।	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रमको उपस्थिति रजिष्टर र बन्चितिकरणमा परेका व्यक्तिको उपस्थिति।
८७				५.२.३	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण,	०-१	१	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण,	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण,	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण,	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनिक

					सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनका विषयमा आवाज उठ्ने गरे/नगरेको र यसरी उठेका प्रश्न उपर स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने गरे/नगरेको?			सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनका विषयमा उठेका प्रश्न उपर स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने गरेको।	सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनका विषयमा उठेका प्रश्नमध्ये केहीको मात्र स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने गरेको।	सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनका विषयमा आवाज उठ्ने गरे पनि यसमा स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने नगरेको।	परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनका विषयमा आवाज उठेका प्रश्न र त्यसमा स्थानीय सरकारबाट सम्बोधनको अभिलेख।
८८				५.२.४	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत	०-१	१	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरे	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको

					गरी कार्यान्वयनमा ल्याए/नल्याएको ?			आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको।	पनि कार्यान्वयनमा आइनसकेको।	संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा नल्याएको।	स्वीकृत आचार संहिता।
८९		सूचना तथा संचार	४	५.३.१	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरे/नगरेको र महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउने गरी सार्वजनिक गरे/नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरेको र महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउने गरी सार्वजनिक गरेको।	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरे पनि महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउने गरी सार्वजनिक नगरेको।	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने नगरेको र महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउने गरी सार्वजनिक नगरेको।	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा समग्र गरेको वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिकीकरण र महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लक्षित कार्यक्रम तथा बजेट सार्वजनिक गरेको अभिलेख।
९०				५.३.२	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरे/नगरेको?	०-१	१	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचनाहरू स्थानीय भाषामा

								प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरेको ।	तथा प्रशारण गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने नगरेको ।	प्रवाह तथा प्रशारण गरेको विवरण ।
९१				५.३.३	के स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यम द्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको छ?	०-१	१	स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यम द्वारा केहीमात्र समावेशी तथा लैंगिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिक समानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिक समानता सम्बन्धी प्रवाहित सूचनाको प्रति ।
९२				५.३.४	के स्थानीय स्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्य लक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचार सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यीवर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको छ? (आधार तथ्याँकसँग समेत तुलना गर्न सकिने)	०-१	०.५	स्थानीय स्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्य लक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचार सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यी वर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको ।	स्थानीय स्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्य लक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाह भएपनि यसबाट यी वर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको आधार नभएको ।	स्थानीय स्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्य लक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचार सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाह नभएको र स्थानीय तहका कार्यक्रमबाट यी	के स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक

									वर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि नभएको ।	लगायत अन्य लक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचार सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यी वर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको तथ्याँक वा अध्ययन प्रतिवेदन ।
९३		अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	४	५.४.१	के कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयन बाट सम्वन्धित समुदायले पूरा लाभ लिन सकेको छ?	०-१	०.५	कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्वन्धित समुदायले पूरा लाभ लिन सकेको ।	कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्वन्धित समुदायले केही मात्र लाभ लिन सकेको ।	कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्वन्धित समुदायले लाभ लिन नसकेको ।	कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्वन्धित समुदायले पूरा लाभ लिएको प्रभाव अध्ययन प्रतिवेदन ।
९४				५.४.२	के स्थानीय सरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्वन्धी कार्यक्रमको संचालनबाट	०-१	०.५	स्थानीय सरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्वन्धी	स्थानीय सरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्वन्धी	स्थानीय सरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथा	स्थानीय सरकारले संचालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा

					सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असार र प्रभावविश्लेषण गर्ने गरिन्छ?			कार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असार र प्रभावविश्लेषण गर्ने गरिएको।	कार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असार र प्रभावविश्लेषण गर्ने कार्यक्रम रहेको तर कार्यान्वयन नभएको।	सामाजिक समावेशी विकासका कार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असार र प्रभाव विश्लेषण गर्ने कार्यक्रम नभएको।	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकासका कार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असार र प्रभावविश्लेषण भएको प्रतिवेदन।
९५				५.४.३	के स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासीजनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथि छलफल गर्ने गरेको छ?	०-१	१	स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासीजनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथि छलफल हुने गरेको।	स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथि यदाकदा छलफल हुने गरेको।	स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथि छलफल हुने नगरेको।	स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायतलाई

											लक्षित गरी भएको छलफल प्रतिवेदन ।
९६				५.४.४	के अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिन्छ?	०-१	०.५	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छ ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका केही पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छ ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छैन ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गरेको प्रमाण ।
९७		समन्वय र सम्बन्ध बिस्तार	४	५.५.१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरे/नगरेको?	०-१	१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका केही नीति, कानून तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनमा मात्र सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने नगरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरेको प्रमाण ।
९८				५.५.२	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरू बीच	०-१	०.५	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि

					सञ्जाल बनी कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि नियमित रुपमा कार्य हुने गरे/नगरेको ?			निकायहरू बीच बनेको सञ्जालमा कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि नियमित रुपमा कार्य हुने गरेको।	निकायहरू बीच बनेको सञ्जालमा आकलझुकल कार्यगतछलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि बेलाबेलामा कार्य हुने गरेको।	सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जालमा कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि कार्य हुने नगरेको।	विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जाल मा कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि कार्य गरेको प्रमाणित हुने बैठकका निर्णयपुस्तिका तथा निर्णय।
९९				५.५.३	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरू बीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्वन्धी क्षमता विकास तालिमहरू प्रदान गर्ने गरे/नगरेको?	०-१	०	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरू बीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्वन्धी क्षमता विकास तालिमहरू प्रदान गर्ने गरेको।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरू बीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का केही प्रतिनिधिलाई मात्र लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्वन्धी क्षमता विकास तालिम दिने कार्यक्रम रहेको।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरू बीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्वन्धी क्षमता विकास तालिमहरू प्रदान गर्ने नगरेको।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरू बीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्वन्धी क्षमता विकास तालिम

											प्रदान गरेको कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति।
१००				४.५.५	महिला विरुद्धहुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्र सङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारितप्र स्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत विरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने गरे/नगरेको?	०-१	०	महिला विरुद्धहुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्र सङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारितप्र स्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना ,मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत विरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने गरेको।	महिला विरुद्धहुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारितप्र स्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत विरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरेपनि कार्यान्वयन नगरेको।	महिला विरुद्धहुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत विरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने नगरेको।	महिला विरुद्धहुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वयनका लागि तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वयन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवाछुत विरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि

											उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा विनियोजन भएको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम र बजेट।